

EDYCJE

EDYTA BĄTKIEWICZ-SZYMANOWSKA
MAGDALENA MARCINKOWSKA
BIBLIOTEKA KÓRNICKA

KSIĘGOZBIÓR KSAWEREGO DZIAŁYŃSKIEGO. CHARAKTERYSTYKA INWENTARZA

Joachim Lelewel, w wydanym w 1823 roku dziele *Bibliograficznych ksiąg dwoje*, wyodrębnił kilka etapów w dziejach bibliotek. Do tej periodyzacji badacze dziejów bibliotek odwołują się także współcześnie¹. Wyróżniamy zatem następujące etapy: średniowiecze – okres książki rękopiśmiennej do XV wieku, początki książki drukowanej – księgozbiory odrodzenia i baroku do połowy XVIII wieku, przełom w dobie oświecenia, pod zaborami, okres międzywojenny, II wojna światowa, okres powojenny. W niniejszej pracy prezentujemy omówienie księgozbioru ojca twórcy Biblioteki Kórnickiej, którego działalność przypadła na schyłek epoki oświeceniowej i początek doby zaborów. Zachowany w zbiorach kórnickich rękopiśmienny inwentarz księgozbioru Działyńskich w Konarzewie, rejestrujący zawartość tamtejszej biblioteki, umożliwia rekonstrukcję kolekcjonerskiego dorobku Ksawerego Działyńskiego² oraz osadzenie go w kontekście epoki.

¹ Joachim Lelewel, *Bibliograficznych ksiąg dwoje*, t. 1, Wilno 1823, t. 2, 1826; Bogumiła Kosmanowa, *Przegląd badań nad historią bibliotek w Polsce*, [w:] „Rocznik Biblioteki Narodowej” 1981, t. XVI, s. 47-78; na ten temat, zob. też: taż, *Uwagi o periodyzacji historii bibliotek polskich*, „Przegląd Biblioteczny” 1978, R. 44, z. 1, s. 25-37.

² Pełna edycja rękopiśmiennego katalogu z Konarzewa wraz z rekonstrukcją każdej pozycji inwentarzowej w *Aneksie*.

Ksawery Działyński urodził się 29 października 1756 roku. Był najmłodszym dzieckiem wojewody kaliskiego Augustyna Działyńskiego (1715–1759) i Anny z Radomickich (1724–1812). Miał trzy starsze siostry oraz brata Ignacego. Edukacja, najpierw domowa pod kierunkiem nieznanego jezuitę, zwyczajem epoki uzupełniana była podróżami. Po śmierci ojca matka oddała obu synów do kolegium jezuickiego w Poznaniu³. Następnie naukę kontynuowali w jezuickim Collegium Nobilium w Warszawie, dokąd, z obawy przed wojskami konfederatów barskich, przeprowadziła się ich matka (wówczas już żona Władysława Gurowskiego)⁴. Dobre wykształcenie uczyniło z Ksawerego człowieka aktywnie uczestniczącego w ówczesnym życiu politycznym, a później bardzo dobrego i dalekowzrocznego gospodarza i zarządcę.

Ksawery Działyński bywa oceniany niejednoznacznie. Według Włodzimierza Dworzaczka, był „chodzącym” pragmatykiem cieszącym się opinią patrioty i dobrego Polaka, będąc także beneficjentem wszystkich władz zaborczych: w 1786 roku otrzymał z rąk Fryderyka Wilhelma II tytuł hrabiowski, przyjął też order Św. Anny od carycy Katarzyny II. Natomiast w okresie Księstwa Warszawskiego otrzymał francuską Legię Honorową, a w czasach Królestwa Polskiego wielką wstęgę rosyjskiego Orła Czerwonego⁵. Jednocześnie podczas obrad Sejmu Wielkiego, wraz z bratem Ignacym, szefem X regimentu wojsk koronnych, sprzyjali stronnictwu patriotycznemu. Był jednym z sygnatariuszów Ustawy Rządowej z 3 maja 1791 roku, a następnie wspomagał powstańców 1794 roku, w tym własnego brata. Niemniej złożył podpis pod aktem konfederacji targowickiej. Była to decyzja – jak pisał biograf Ksawerego – niezbyt popularna, ale potrzebna do dalszego funkcjonowania w kraju i oszczędzenia majątku⁶. W tym czasie prawdopodobnie wspomagał także spiskowców (w tym Ignacego) przygotowujących wybuch powstania w Warszawie, co przypłacił kilkumiesięczną karą więzienia w twierdzy w Spandawie⁷. Po uwolnieniu powoli zaczął wycofywać się z życia publicznego⁸. Osiadł w swoich dobrach i zajął się gospodarką. W wielkopolskich majątkach znacznie ulepszył gospodarkę oraz wprowadził obowiązek szczepień przeciwko ospie dla dzieci. Dbał o poprawę bytu włościan⁹.

³ Włodzimierz Dworzaczek, *Ksawery Działyński 1756–1819*, Kórnik 2006, s. 23.

⁴ Tamże, s. 27.

⁵ Kazimierz Karolczak, *Dzieduszyccy. Dzieje rodu. Linia poturzycko-zarzecka*, Kraków 2001, s. 71.

⁶ W. Dworzaczek, *Ksawery...*, s. 64.

⁷ Tamże, s. 75–77.

⁸ Tamże, s. 67.

⁹ W 1817 roku został opracowany „Memoriał przedstawiony rządowi pruskiemu w sprawie

Po trzecim rozbiórce Polski Ksawery Działyński przebywał głównie w Wielkopolsce. Osiedlił się w posagowym majątku swojej matki – Konarzewie, którym z jej polecenia zarządzał już od 1790 roku¹⁰. W 1808 roku matka sprzedała mu Konarzewo oraz poznański pałac przy Starym Rynku. Z żoną Justyną Modestą z Dzieduszyckich (1764–1844) posiadał czworo dzieci: Paulinę (1795–1856, później żoną Józefa Kalasantego Dzieduszyckiego), Klaudynę (1801–1836, później żoną Bernarda Potockiego), Gabrielę (1798–1812, zmarłą przedwcześnie w wyniku choroby) oraz Tytusa – twórcę Biblioteki Kórnickiej.

Na ten okres przypada również istotne wydarzenie. W 1795 roku bracia Działyńscy rozpoczęli proces o odzyskanie niesłusznie przejętego – przez spadkobiercę ich ciotki Teofli z Działyńskich Szoldrskiej-Potulickiej – klucza kórnickiego. Ostatecznie spory majątek, liczący miasteczka Kórnik i Bnin oraz 30 wsi – 698 dymów, Ksawery odzyskał w 1801 roku¹¹. Powiększał też odziedziczony po ojcu – Augustynie Działyńskim księgozbiór, ulokowany głównie w Konarzewie.

Po okresie upadku bibliotek w czasach saskich, od połowy XVIII wieku zaczęło się ich powolne odrodzenie, do czego w dużym stopniu przyczyniły się nurty oświeceniowe. Niemały wpływ na rozwój czytelnictwa wywarła, przekazana w 1774 roku na własność społeczeństwu, biblioteka braci Załuskich¹². Była to – cytując za Andrzejem Mężyńskim – „uniwersalna publiczna biblioteka naukowa, w której utworzono wszechstronny warsztat pracy dla naukowców”¹³. W oparciu o nią powstała m.in. w latach 1765–1795 biblioteka króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Odziedziczony przez Ksawerego księgozbiór był typowo oświeceniowy – zbierany na potrzeby własne i odzwierciedlający zainteresowania właściciela¹⁴. Taki też charakter nadał on swojej bibliotece. Była to biblioteka człowieka śledzącego bieżące wydarzenia i biorącego w nich aktywny udział, piastującego godności, pełniącego funkcje reprezentatywne, także na obcych dworach. Otrzymana w spadku po ojcu i tym samym cenna, uzupełniana była wszelkimi wydawniczy-

chłopskiej przez Ksawerego Działyńskiego”, BK 7276, k. 40-44, zob. też: W. Dworzaczek, *Ksawery...*, s. 131-132.

¹⁰ Róża Kąsinowska, *Pałac w Konarzewie*, Kórnik 2013, s. 85.

¹¹ W. Dworzaczek, *Ksawery...*, s. 84.

¹² Andrzej Mężyński, *Wielkoziemiańskie biblioteki publiczne w Polsce w latach 1772-1918*, „Roczniki Biblioteczne” 2002, R. XLVI, s. 219.

¹³ Tamże.

¹⁴ Ryszard Marciniak, *Księgozbiór Augustyna Działyńskiego (1715-1759)*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 1976, z. 12, s. 192-235.

mi nowościami z różnych dziedzin i krajów. Była to biblioteka człowieka wszechstronnego, ciekawego tego, co dzieje się w państwie.

Równocześnie, od połowy lat 90. XVIII wieku, na ziemiach polskich zaczynała powstawać „biblioteki narodowe” – prywatne księgozbiory tworzone z myślą o ratowaniu ojczyrstych pamiątek i udostępnianiu ich rodakom. Taką biblioteką była m.in. biblioteka zięcia i zarazem szwagra Ksawerego – Józefa Kalasantego Dzieduszyckiego, założona w 1815 roku w Poturzycy¹⁵. Duża część „bibliotek narodowych” powstała z przekształcenia się bibliotek prywatnych, *stricte* rodowych. Świetnym przykładem może być biblioteka Adama Kazimierza Czartoryskiego utworzona z pobudek użytecznych i intelektualnych, a odziedziczona przez Adama Jerzego, stała się po 1795 roku księgozbiorem narodowych pamiątek.

Problem z umiejscowieniem biblioteki Ksawerego w konkretnej epoce podnosił już Andrzej Mężynski. Rozstrzygnięcie tego problemu wymaga analizy zawartości księgozbioru. Umożliwia ją rękopiśmienny inwentarz przechowywany w Bibliotece Kórnickiej pod sygnaturą BK 1590¹⁶. Znajduje się on w teczce zawierającej oferty antykwaryczne oraz spisy książek. Liczy 20 kart o wymiarach 35 × 20,5 cm; redagowały go trzy osoby: najstarsze wpisy sporządzone jasnobrązowym atramentem mogły pochodzić jeszcze sprzed 1819 roku. Kolejne dwie redakcje (ciemnym atramentem oraz ołówkiem) sporządzano około 1836 roku¹⁷, czego dowodzi uzupełnienie spisu o dzieło Luciena Bonapartego: *Mémoires de Lucien Bonaparte, prince de Canino, écrits par lui-même*, którego pierwsze wydanie ukazało się w tymże roku. Sporo wskazuje na to, że duży udział w kształtowaniu i w zarządzaniu księgozbiorem miała wdowa po Ksawerym, Justyna z Dzieduszyckich. Świadczą o tym uwagi, którymi własnoręcznie opatrzyła kilka pozycji inwentarzowych („u Tytusa”, „darowałam Klaudynie”) oraz wpis na k. 15: „Wszystkie angielskie książki są moje i nie należą do pozostałości J.D.”. Wiele mówi to o prywatnych zainteresowaniach hrabiny, a liczne skreślenia dokumentujące fizyczne przemieszczanie książek na półkach dowodzą, że był to księgozbiór zadbane i ceniony. Inwentarz sporządzono starannie, w formie tabeli, alfabetycznie

¹⁵ Józef Kalasanta Dzieduszycki (1776–1847), syn Tadeusza Dzieduszyckiego i młodszy brat Justyny Modesty z Dzieduszyckich, żony Ksawerego, w 1816 roku poślubił swoją siostrzenicę, córkę Ksawerego i Justyny – Paulinę; K. Karolczak, *Poturzycy...*, s. 65–67.

¹⁶ Po raz pierwszy opisał go Ryszard Marciniak, *Biblioteka Kórnicka Tytusa Działyńskiego w r. 1826*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 1976, z. 12, s. 15–16. Jako że w pracy tej przeprowadzono wyczerpującą analizę zagadnienia obiegu i dziedziczenia książek po Augustynie Działyńskim, tutaj kwestię tę pominięto.

¹⁷ Ryszard Marciniak datuje te zapisy na rok 1823. Por. tegoż, dz. cyt., s. 16.

według nazwisk autorów, w obrębie pięciu grup językowych. Prócz autora wpisywano tytuł, liczbę woluminów, lokalizację w szafie i na półce oraz ewentualne uwagi. Z notatek wynika, że książki mieściły się w trzech szafach, po pięć półek każda. Katalożek miał charakter użytkowy i najpewniej nie sporządził go wykwalifikowany bibliotekarz, co uwidacznia się zwłaszcza przy próbach określania autorstwa. W wielu przypadkach katalogujący w pozycji „autor” wpisywał nazwisko tłumacza bądź nawet głównego bohatera utworu literackiego. Brakuje informacji o miejscu i roku wydania, nie mówiąc o szczegółach, typu wydawca, format czy rodzaj oprawy¹⁸. Wszystko to znacząco utrudnia pełną identyfikację wielu pozycji inwentarzowych.

Już pobieżna analiza biblioteki Działyńskiego ukazuje go jako nieodrodnego syna epoki oświecenia. W zbiorze dominują książki francuskie, które stanowią trzy czwarte kolekcji (77%). Pozostała część to dzieła w języku angielskim (6%), niemieckim (7%), polskim (7%) i łacińskim (4%). Łącznie księgozbiór składał się z około 650 dzieł (w ponad 1500 woluminach)¹⁹. Wiemy, że był systematycznie uzupełniany nowościami wydawniczymi, na co wskazuje spora liczba dzieł XIX-wiecznych (prawie jedna czwarta zasobu). Nie brakuje wśród nich czasopism – Działyńscy prenumerowali zwłaszcza francuskie periodyki z zakresu literaturoznawstwa, historii sztuki oraz mody.

Wśród książek zdecydowanie przeważa literatura piękna (25%) – zarówno dzieła francuskich autorów, jak i francuskie przekłady klasyki literatury europejskiej. Jest to niemal kompletny przekrój najważniejszych tekstów od XVI do XVIII wieku. Znajdziemy tu więc *Bajki* Ezopa, przekłady dzieł Horacego i Owidiusza, francuskie wydania włoskich mistrzów: Ludovica Ariosta, Torquata Tassa, Dantego Alighieri i Carla Goldoniego. Działyński posiadał cenne, 6-tomowe paryskie wydanie *Don Kichota* z 1798 roku oraz zbiór dzieł Williama Szekspira, zarówno w oryginale, jak i w przekładzie francuskim (*Shakespeare traduit de l'anglois*, Paryż 1776–1782). W bibliotece oświeconego arystokraty nie mogło zabraknąć sztuk teatralnych Jeana Baptiste'a Racine'a czy Pierre'a Corneille'a. Ozdobą kolekcji była z pewnością 17-tomowa edycja dzieł Jeana-Jacques'a Rousseau (*Collection complete*

¹⁸ Inaczej wyglądają spisy sporządzone choćby przez Kajetana Wincentego Kielisińskiego, bibliotekarza Tytusa Działyńskiego, który przygotowywał listy książek przewożonych z Poznania do Kórnika w 1845 roku (sygn. BK 7462). Notował tam rok wydania, format i rodzaj oprawy.

¹⁹ Trudno określić dokładną liczbę ksiąg ze względu na liczne poprawki, skreślenia, dopisywanie kolejnych tomów bądź wycofywanie poszczególnych pozycji.

des oeuvres, Genewa 1780–1782) oraz monumentalne dzieła zebrane Woltera w 57 tomach (*Collection complete des oeuvres de M. de Voltaire*, 1771–1781).

Drugą pod względem liczebności grupą tematyczną w bibliotece Ksawerego były opracowania z zakresu historii, historii sztuki i literaturoznawstwa²⁰ (16%). Wśród nich m.in. wielotomowe encyklopedie historyczne, historia Francji XVII–XVIII wieku (zwłaszcza dzieje rewolucji francuskiej), historia Anglii, Hiszpanii i Ameryki. Warto wspomnieć również o opracowaniach historycznoliterackich dotyczących Antyku. W księgozbiornie nie mogło zabraknąć *Roczników* Jana Długosza oraz podstawowych polskich wydawnictw doby oświecenia, takich jak *Historya Stefana na Czarncy Czarnkowskiego* Tadeusza Krajewskiego (Warszawa 1787) czy *Życie Jerzego Ossolinskiego, kanclerza W [...] Koronnego [...]* autorstwa Franciszka Bohomolca (Warszawa 1777). Jedną z cenniejszych pozycji było ilustrowane miedziorytami dzieło amerykańskiego orientalisty Ignatiusa Mouradgea d'Ohssona (1740–1807) *Tableau general de l'empire Othoman* (Paryżu 1788).

Hrabia Działyński jako kolekcjoner nie ograniczał się wyłącznie do humanistyki. W jego bibliotece znajdowały się także książki z zakresu nauk ścisłych: matematyki, chemii, fizyki, astronomii, medycyny i botaniki (9%). Na uwagę zasługują stosunkowo liczne prace francuskiego matematyka Sylvestre'a François Lacroix (1765–1843), m.in. *Complément des Élémens d'algèbre, à l'usage de l'École Centrale des Quatre-Nations* (Paryż 1804). Nauki medyczne reprezentował Samuel Auguste Tissot (1728–1797), szwajcarski lekarz, którego dzieła cieszyły się ogromną popularnością w Europie schyłku XVIII wieku; szybko też doczekały się przekładów na język polski. Działyński posiadał 9-tomowe *Oeuvres de M. Samuel Auguste Tissot*, wydane w Lozannie w 1790 roku. Wypada również wspomnieć o dziełach Jeana-Antoine'a Nolleta (1700–1770), francuskiego fizyka i geografa, wynalazcy elektrometru, twórcy teorii o przepływie ładunku elektrycznego. Zapewne nieprzypadkowo znalazły się one w bibliotece konarzewskiej; ich autor był mistrzem Józefa Rogalińskiego, nauczyciela fizyki w szkole jezuickiej w Poznaniu, do której uczęszczał młody Ksawery Działyński.

Stosunkowo sporą część księgozbiornu stanowiły podręczniki, słowniki i materiały służące edukacji dzieci i młodzieży (5%). Wśród nich znajdziemy słowniki francusko-włoskie, francusko-niemieckie, gramatyki języka łacińskiego, słowniki synonimów, XVIII-wieczne francuskie podręczniki o wychowaniu młodzieńców

²⁰ Prace z zakresu historii, historii sztuki i historii literatury omawiamy łącznie ze względu na popularne wówczas „uniwersalne” kompendia, słowniki i encyklopedie łączące wszystkie te gałęzie nauki.

i panienek oraz podręczniki polskie doby stanisławowskiej do algebry, arytmetyki i geometrii. Nauczaniu najmłodszych dzieci poświęcone były tzw. *Magasin des enfants* autorstwa Jeanne-Marie Leprince de Beaumont (1711–1780), pisarki i popularyzatorki tradycyjnych ludowych opowieści w formie odpowiedniej dla wieku dziecięcego. Jej „magazyny”, z których trzy woluminy znajdowały się na półkach konarzewskiej szafy biblioteczej, zawierały edukacyjne i moralizatorskie historie oraz wiersze dla dzieci. Znalazło się tam miejsce także dla prac najpopularniejszego autora podręczników matematyki tego okresu – Simona Antoine’a Jeana L’Huilliera (1750–1840), szwajcarskiego matematyka, członka Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych.

Niewielką część biblioteki poświęcono geografii i podróżnictwu (5%): były tam dwa atlasy, przewodniki turystyczne, opisy podróży do Ameryki, Azji, Egiptu, a także podróże kapitana Jamesa Cooka, np. Georga Forstera *A Voyage Round the World, in his Britannic Majesty’s Sloop, Resolution, comanded by Capt. James Cook during the Year 1772* (Londyn 1777). Najcenniejszą pozycją tej kategorii był ręcznie kolorowany *Atlas Novus Terrarum Orbis* [1747], wydany w Norymberdze przez spadkobierców Johanna Baptisty Homanna²¹.

Po wycofaniu się z życia politycznego Ksawery Działyński skupił się na prowadzeniu rodzinnego majątku. Nie dziwi zatem obecność prac z zakresu rolnictwa i ogrodnictwa w jego księgozbiorniku (2%). Wymienić można choćby *Cours complet d’agriculture théorique, pratique, économique et de médecine rurale et vétérinaire; suivi d’une Méthode pour étudier l’agriculture par principes* (Paryż 1783–1805), 10-tomowe dzieło poświęcone rolnictwu, medycynie i weterynarii, autorstwa François Roziera, francuskiego botanika związanego z dworem Stanisława Augusta Poniatowskiego, a także słynny traktat Stanisława Wodzickiego pt. *O chodowaniu [!], użytku, mnożeniu i poznawaniu drzew, krzewów, roślin i ziół celniejszych ku ozdobie ogrodów, przy zastosowaniu do naszej strefy* (Kraków 1818).

Na koniec kilka słów o problemach z proveniencją ksiąg konarzewskich. Znaki własnościowe Ksawerego Działyńskiego występują tylko w kilku egzemplarzach będących dziś własnością Biblioteki Kórnickiej. Można przypuszczać, że hrabia nie przywiązywał szczególnej wagi do oznaczania swych ksiąg. Nie stosował superekslibrisów, nie nadawał numerów inwentarzowych, nie tworzył kart katalogowych. Zachowały się jedynie egzemplarze opatrzone autografem

²¹ Atlas do dziś przechowywany jest w Bibliotece Kórnickiej (sygn. A IV 13).

„Xaveris Działyński”²² bądź naklejką „Xavier Działyński”²³. Fakt, iż współcześnie w Bibliotece Kórnickiej przechowane są identyczne wydania dzieł figurujących w inwentarzu konarzewskim²⁴, nie oznacza automatycznie, że mamy do czynienia z oryginalnymi egzemplarzami z Konarzewa. Pewną wskazówką mogą być spisy ksiąg prowadzone przez Kajetana Wincentego Kielisińskiego, bibliotekarza Tytusa Działyńskiego, które sporządził w roku 1845 podczas przewożenia ksiązek z Poznania do Kórnika. Znajdują się w teczce pod sygnaturą BK 7462 pt. „Książki obcych literatur z Konarzewa”. Analiza porównawcza inwentarza, spisów Kielisińskiego oraz współczesnego katalogu Biblioteki Kórnickiej pozwoliła na identyfikację około 95 dzieł, które można hipotetycznie uznać za część dawnej biblioteki Ksawerego Działyńskiego²⁵.

Andrzej Mężyński, pisząc o dziejach bibliotek w Polsce porozbiorowej, wskazał na dwa przenikające się nurty – oświeceniowy i narodowy²⁶. Nie znajdujemy obecnie przesłanek wskazujących, że po 1795 roku Ksawery Działyński zamierzał przekształcać swój księgozbiór w „bibliotekę narodową”. Nadal kupował nowości, począwszy od wydawanych w Paryżu dzieł filozoficznych, literatury po traktaty rolnicze. Tak jak jego ojcu, miały mu pomóc w prowadzeniu majątku czy na sejmowej mównicy oraz dawać rozrywkę. Księgozbiór Ksawerego był gromadzony przede wszystkim, by służyć swojemu właścicielowi.

ANEKS

Inwentarz księgozbioru Ksawerego Działyńskiego, rękopis BK 1590, k. 1–20 Uwagi

Tytuły i autorów kolejnych pozycji inwentarzowych przepisano dosłownie. Liczba podana po tytule oznacza liczbę woluminów zanotowaną przez katalogującego. Pominięto wskazówki odnoszące się do miejsca przechowywania dzieła (numery szaf oraz półek).

²² Jak np. w dziełku *Octiduana spirytus exercitia* [...], Poznań 1743, sygn. 110580.

²³ Por. Friedrich Gottlieb Klopstock, *Le Messie*, Paryż 1769, sygn. 128252.

²⁴ Analiza wykazała, że ok. 195 dzieł z inwentarza konarzewskiego znajduje się obecnie w Bibliotece Kórnickiej.

²⁵ Por. *Aneks*.

²⁶ Andrzej Mężyński, *Wielkoziemiańskie biblioteki publiczne...*, s. 211–242.

Uwzględniono wszystkie wpisy inwentarzowe, także te, które później wykreślono. Każdorazowo podaje się informację o usunięciu danego dzieła.

Zapis „Konarzewo 1845” oznacza, że dana pozycja znajdowała się wśród książek przewiezionych z Konarzewa do Poznania, a następnie, w 1845 roku, z Poznania do Kórnik (por. „Książki obcych literatur z Konarzewa”, sygn. BK 7462). Starannie sporządzony spis uwzględniał format dzieła, liczbę woluminów oraz rodzaj oprawy.

Zapis „Poznań 1845” znajduje się przy książkach przywiezionych z Poznania do Kórnik w listopadzie i grudniu 1845 roku (por. BK 7462).

W większości przypadków bardzo trudno ustalić, czy dany wolumin przechowywany dziś w Bibliotece Kórnickiej pochodzi bezpośrednio z biblioteki konarzewskiej. Tam, gdzie jest to wysoce prawdopodobne, podano współczesną sygnaturę po skrócie „K.”. Wówczas też podany rok wydania zgodny jest z egzemplarzem kórnickim. W pozostałych przypadkach, o ile nie zaznaczono inaczej, podaje się datę pierwszego wydania.

W drugiej części inwentarza, zawierającej sztuki teatralne, katalogujący nie wpisywał żadnych szczegółów bibliograficznych, które mogłyby pomóc w ustaleniu konkretnej edycji. Jako że utwory te należą do kanonu dramatu francuskiego, porzeczono na autorach i tytułach. Podobną zasadę przyjęto w przypadku klasyki literatury antycznej (część V).

CZĘŚĆ I. KSIĄŻKI W JĘZYKU FRANCUSKIM

1. Alberti, Dictionnaire francais-italien et italien-francais, 2 wól.
Francesco Alberti di Villanova, *Dizionario francese-italiano e italiano-francese*, 1777.
Konarzewo 1845
K. 32937/1–2 (edycja 1778)
2. Almanach del Gourmands, 7 wól.
Wydawany w Paryżu od 1803 r. przez Alexandre’a Laurent Grimod de La Reynière’a.
3. Almanach du Commerce 1809, 1 wól.
Poznań 1845
K. 28375

4. Almanach imperial 1810
Almanach impérial [...] par Testu ukazywał się w Paryżu od 1805 r.
W Konarzewie znajdował się jeden rocznik (1810).
Poznań 1845
5. Amusements philosophiques, 2 wol., 2e et 3e volume
Prawdopodobnie chodzi o *Amusemens philologiques, ou, Variétés en tous genres* autorstwa Gabriela Peignota, edycja nieustalona.
6. Andilly, Confessions de Saint Augustin, 1 wol.
Robert Arnauld d'Andilly, *Confessions de S. Augustin, traduites en français*, 1767.
1845
7. Antiquités romaines, 2 wol.
Alexander Adam, *Antiquités romaines ou tableau des moeurs udages et institutions des Romains*, 1818, T. 1–2.
Poznań 1845
8. Appert, L'Art de Conserver les substances animales et végétales, 1 wol.
Nicolas Appert, *L'Art de Conserver les substances animales et végétales*, 1808.
9. Arabesques Mythologiques, 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
Stéphanie Félicité de Genlis, *Arabesques mythologiques, ou les attributs de toutes les divinités de la fable. Ouvrage fait pour servir à l'éducation de la jeunesse*, 1810.
10. Archives litteraires No 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 27 wol.
Wydawnictwo nieustalone.
11. Arioste, Roland furieux, 4 wol.
Ludovico Giovanni Ariosto, *Orlando furioso*, 1516. Pierwsze francuskie tłum. pochodzi z 1544 r. (Jean Martin, Jean des Gouttes).
Edycja nieustalona; być może Paryż 1796 (K. 19171).
12. L'art de tirer les cartes, 1 wol.
Wydawnictwo nieustalone.
13. Atlas moderne portatif, composé de 28 cartes, 1 wol.
Atlas moderne portatif: composé de vingt-huit cartes sur toutes les parties du

- globe terrestre, et de trois cartes astronomiques; a l'usage des collèges [...]*, 1786.
14. Archives Litteraires, 16 wol.
Por. nr 10.
 15. Abrégé des Antiquités Romaines, 1 wol.
Wydawnictwo nieustalone.
 16. L'astrologue Parisien 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 9 wol.
Konarzewo 1845
 17. [Dopisane ołówkiem poza tabelą, nieczytelne].
 18. Botanique des femmes, 1 wol.
Wydawnictwo nieustalone.
 19. Bacon, La vie du chevalier Bacon, 1 wol.
Wydawnictwo nieustalone.
 20. Bailly, Memoires d'untemoin de la revolution, 3 wol.
Jean Sylvain Bailly, *Mémoires d'un témoin de la Révolution, ou Journal des faits qui se sont passés sous ses yeux et qui ont préparé et fixé la Constitution*, 1804.
 21. Baume, Chymie, 3 wol.
Antoine Baumé, *Chymie expérimentale et raisonnée*, 1773.
K. 28741
 22. Bazaine, Cours de stéréométrie appliquée, 1 wol.
Bazaine, *Cours de stéréométrie appliquée au jaugeage assujéti au système métrique*, 1806.
 23. Beaumont, Magasin des enfants par Me Le Prince de B., 3 wol.
Jeanne-Marie Leprince de Beaumont, *Magasin des enfants, et Dialogues d'une sage gouvernante avec ses élèves de la première distinction, dans lesquels on fait penser, parler, agir les jeunes gens suivant le génie, le tempérament et les inclinations d'un chacun [...]*, 1756.
 24. Bischoff, Exposition de la doctrine de Gall, 1 wol.
Christian Heinrich Ernst Bischoff, *Exposition de la doctrine de Gall sur le*

- cerveau et le crane*, 1806.
Poznań 1845
25. Biot, *Traite elementaire d'astronomie physique*, 2 wol.
Jean Baptiste Biot, *Traite elementaire d'astronomie physique destine a l'enseignement dans les lycees nationaux et les ecoles secondaires*, 1810.
26. Bloomfield, *Le valet du fermier*, 1 wol.
Robert Bloomfield, *Le valet du fermier, poeme champêtre*, 1802.
27. Boileau, *Ouevres de M. Boileau Despréaux*, 1 wol.
Nicolas Boileau-Despréaux, *Ouevres*.
Edycja nieustalona. Dzieła Boileau przedrukowywano licznie, m.in. w Dreźnie, Amsterdamie i Paryżu, od początku XVIII w.
28. Boileau, *Ouevres de Nicolas Boileau*, 4 wol.
Nicolas Boileau-Despréaux, *Ouevres*, [1746].
Poznań 1845
K. 26761 (?)
29. *Le Bon jardinier almanach pour l'année 1811, 1818* (dopisek późniejszy),
2 wol.
Le Bon Jardinier, encyklopedia ogrodnictwa wydawana przez Jeana-Claudé'a-Michela Mordant de Launay'a od 1804 r.
30. Bonnet, *Oeuvres d'histoire naturelle et de philosophie*, 8 wol.
Charles Bonnet, *Oeuvres d'histoire naturelle et de philosophie*, 1779–1783.
31. Bory, *Voyage dans les quatres principales iles des mers d'Afrique*, 3 wol.
Jean Baptist Marcellin Bory de Saint-Vincent, *Voyage dans les quatre principales îles des mers d'Afrique*, 1804.
32. Idem, *Collection des Cartes et planches pour le Voyage*, 1 wol.
Jean Baptist Marcellin Bory de Saint-Vincent, *Collection de Cartes et Planches, pour le Voyage dans le quatre Principales lies des Mers d'Afrique*, 1804.
33. Bossuet, *Histoire universelle par M. Bossuet*, 2 wol.
Jacques Bénigne Bossuet, *Discours sur l'histoire universelle*, 1679.

34. Bourrit, Description des glaciers, 3 wól.
Marc-Théodore Bourrit, *Description des glaciers de Savoye*, 1773.
35. Idem, Itinéraire, 1 wól.
Marc-Théodore Bourrit, *Itinéraire de Genève, Lausanne et Chamouni*, 1791.
36. Briquet, Dictionnaire historique, littéraire et bibliographique [des françaises – dopis. ółówkíem], 1 wól.
Marguerite Ursule Fortunée Bernier Briquet, *Le Dictionnaire historique, littéraire et bibliographique des Françaises et des étrangères naturalisées en France [...]*, 1804.
37. Brisson, Traité de physique, 4 wól.
Mathurin Jacques Brisson, *Traité élémentaire ou Principes de physique. Moutard & Bossange*, 1789–1803.
38. Buchan, Médecine domestique, 2 wól. (pierwotnie 5 wól.)
William Buchan, *Médecine domestique, ou Traité complet des moyens de se conserver en santé, et de guérir les maladies par le régime et les remèdes simples*, 1789.
39. Buffier, Pratique de la mémoire artificielle, 2 wól.
Calude Buffier, *Pratique de la mémoire artificielle pour apprendre et pour retenir aisément la chronologie et l'histoire universelle*, 1705–1706.
40. Buffon, Histoire naturelle, 29 wól.
Georges-Louis Leclerc de Buffon, *L'Histoire Naturelle, générale et particulière, avec la description du Cabinet du Roi*, 1749–1804 (36 tomów).
41. Idem, [Histoire naturelle] des Minéraux, 4 wól. (pierwotnie 3 wól.)
Georges-Louis Leclerc de Buffon, *Histoire naturelle des minéraux*, 1783–1788.
Jest to część powyższego dzieła.
42. Idem, Servant de suite a la theorie de la terre et d'introduction a l'histoire des minéraux, 11 wól.
Jest to część *Historii naturalnej* Buffona. Umieszczenie jej jako osobnej pozycji w inwentarzu może wynikać z niewiedzy lub nieuwagi wpisującego (por. nr 40).
43. Idem, Histoire des Minéraux, 4 wól. (wykreślone).
Por. nr 40–42.

44. Idem, [Histoire] des serpents, 2 wol.
Por. nr 40–43.
45. Burke, Réflexions sur la Révolution de France, 1 wol.
Edmund Burke, *Réflexions sur la Révolution de France*, 1819 (1 wyd. franc.).
46. Buffon de la jeunesse, 4 wol.
Georges-Louis Leclerc de Buffon, *Buffon de la jeunesse: histoire naturelle des mammifères, des oiseaux, des reptiles et des poissons*.
47. Berquin, Le petit Grandisson, 1 wol.
Arnaud Berquin, *Le Petit Grandisson, traduction libre du hollandais*, 1787 (2 wol.).
48. Idem, Le Livre de famille, 2 wol.
Arnaud Berquin, *Le Livre de famille, ou Journal des enfans, contenant des historiettes morales et amusantes*, 1794.
49. [Dopisane ołówkiem, nieczytelne].
50. [Dopisane ołówkiem, nieczytelne].
51. [...] Grammaire generale, 1 wol.
Dopisane ołówkiem, dzieło niezidentyfikowane.
52. Cabanis, Rapport du physique et du morale de l'home, 2 wol.
Georges Cabanis, *Rapports du physique et du moral de l'homme*, 1805.
53. Callet, Tables portatives de logarithmes, 1 wol.
François Callet, *Tables portatives de logarithmes*, 1795.
Poznań 1845
54. Campe, La decouverte de l'Amerique, 3 wol.
Joachim Heinrich Campe, *La decouverte de l'Amerique*, 1784–1785.
Przekład z niemieckiego: *Die Entdeckung von Amerika* (1781).
55. Le nouveau Robinson, 1 wol.
Przekład z niemieckiego: Joachim Heinrich Campe, *Robinson der Jüngere* (1779/80).

56. 4 Catalogues, 4 wol.
Niezidentyfikowane.
57. Chamfort, Oeuvres de Chamfort, 4 wol.
Sébastien-Roch-Nicolas de Chamfort, *Oeuvres*, 1795.
Najprawdopodobniej chodzi o pierwsze, 4-tomowe wydanie dzieł Chamforta, dokonane przez Pierre'a Louisa Ginguené'a.
58. Chaptal, Chimie appliquée aux arts, 4 wol.
Jean Antoine Claude Chaptal, *La chimie appliquée aux arts*, 1806.
59. Chantreau, De l'Importance de l'étude de l'histoire, 1 wol.
Pierre-Nicolas Chantreau, *De l'Importance de l'étude de l'histoire et de la vraie manière de l'enseigner, d'après un nouveau plan présenté par tableaux*, 1802.
Konarzewo 1845
60. Chateaubriand, Génie du Christianisme, 5 wol.
François René de Chateaubriand, *Génie du christianisme*, 1802.
61. Idem, Les Martyrs, 2 wol.
François René de Chateaubriand, *Les Martyrs*, 1809.
62. De la Monarchie selon la charte, 1 wol.
François René de Chateaubriand, *De la Monarchie selon la charte*, 1816.
63. Chaulieu, Oeuvres de Chaulieu, 2 wol.
Guillaume Amfrye de Chaulieu, *Oeuvres*, 1750.
Konarzewo 1845
64. Chef d'Oeuvres No 8, wol. 1.
Dzieło niezidentyfikowane; być może odnosi się do nr 63.
65. [Zapis przekreślony i uzupełniony innym tuszem; nieczytelny].
66. Chevallier, Le conservateur de la vue, 1 wol.
Jean-Gabriel-Auguste Chevallier, *Le conservateur de la vue*, 1810.
67. Clairon, Mémoires d'Hyppolite Clairon, 1 wol.
Mademoiselle Clairon, *Mémoires d'Hyppolite Clairon, et réflexions sur l'art dramatique*, 1798.

68. Code Napoléon, 1 wol.
Liczne edycje od 1808 r.
Poznań 1845
69. Cointeraux, Application des pierres factices aux travaux militaires, et conseils aux militaires, 1 wol.
François Cointeraux, *Application des pierres factices aux travaux militaires, et conseils aux militaires de tout grade*, 1811.
70. Idem, Le Journalier à son aise, 1 wol.
François Cointeraux, *Le Journalier à son aise, ou l'Art d'incorporer les meubles dans l'immeuble*, 1811.
71. Condorcet, Esquisse d'un tableau historique des progrès de l'esprit humain, 1 wol.
Jean Antoine Nicolas de Caritat Condorcet, *Esquisse d'un tableau historique des progrès de l'esprit humain*, 1795.
72. Le conservateur de la santé des mères et des enfants, 1 wol.
William Buchan, *Le Conservateur des mères et des enfants*, 1804.
73. Combrune, L'Art de brasser, 1 wol.
Michael Combrune, *L'Art de brasser*, 1802.
Poznań 1845
74. Chimie [dopisane ołówkiem, nieczytelne], 3 wol.
75. Cours complet d'agriculture théorique, 10 wol.
François Rozier, *Cours complet d'agriculture théorique, pratique, économique et de médecine rurale et vétérinaire ; suivi d'une Méthode pour étudier l'agriculture par principes*, 1782.
Poznań 1845
76. Conference sur plusieurs objets importants d'agriculture rurale, 2 wol.,
No 7 et 8.
Dzieło niezidentyfikowane.
77. Constant, Des réactions politiques, 1 wol.
Benjamin Constant, *Des réactions politiques*, 1796.
78. Contes a sua fille, 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.

79. Contes theologiques, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
80. Conversations sur la chimie, 3 wol.
Jane Marcet, *Conversations sur la chimie*, 1809.
Konarzewo 1845
81. Corps de droit frédéric, 1 wol., 3 e volume.
Dzieło niezidentyfikowane.
82. Correspondance de Ferdinand Cortés avec l'empereur Charles-Quint, 1 wol.
Correspondance de Ferdinand Cortés avec l'empereur Charles-Quint sur la conquête du Mexique, 1779.
83. Collection complete, 4 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
84. Coste, De l'éducation [des enfants ... Locke – dopis. ołówkiem], 1 wol.
l'Éducation des enfants, tłum. Pierre Coste, 1698.
Przekład z Johna Locke'a.
85. Cotte, Traité de météorologie, 1 wol.
Louis Cotte, *Traité de météorologie*, 1774.
Poznań 1845
86. Cours d'étude pour l'instruction du prince de Parme, 16 wol. (wykreślone z inwentarza)
Etienne Bonnot de Condillac, *Cours d'étude pour l'instruction du prince de Parme*, 1775.
87. Cours d'études élémentaires, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
88. Géographie ancienne, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
89. Cousin, L'art du dessin, 1 wol.
Jean Cousin, *L'art du dessin démontré d'une manière claire et précise*.
90. Cramer, Manuel de Littérature Classique Ancienne, 2 wol.
Carl Friedrich Cramer, *Manuel de littérature classique ancienne*, przekład z niem.

91. Crébillon, Collection complete des oeuvres de M. C., 7 wol.
Claude-Prosper Jolyot de Crébillon, *Collection complete des oeuvres de M. C.*, 1779.
Poznań 1845
92. Idem, Oeuvres de Crebillon, 1 wol.
Claude-Prosper Jolyot de Crébillon, *Oeuvres*.
Niezidentyfikowana edycja *Dzieł* Crébillona.
93. Crevier, Rhétorique française, 1 wol.
Jean Baptiste Louis Crevier, *Rhétorique française*, 1765.
94. La Cuisinière bourgeoise, 1 wol.
La Cuisinière bourgeoise, 1746.
95. Le culte des théophilanthropes, 4 wol.
Le culte des théophilanthropes ou adorateurs de Dieu et amis des hommes [...], 1797.
96. Condillac, Cours d'étude, 16 wol.
Etienne Bonnot de Condillac, *Cours d'étude pour l'instruction du prince de Parme*, 1775.
97. Idem, La logique, 1 wol.
Etienne Bonnot de Condillac, *La logique, ou Les premiers développements de l'art de penser*, 1788.
98. Droit public français, 1 wol. (wykreślone z inwentarza).
Dzieło niezidentyfikowane.
99. Dziennik praw, 5 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
100. Droit publique français ou code politique 1809, 1 wol.
Droit public français ou code politique contenant les constitutions de l'empire, 1809.
101. Delille, Les Géorgiques de Virgile, 1 wol. (wykreślone z inwentarza).
Jacques Delille, *Les Géorgiques de Virgile, traduites en vers français*, 1769.
102. Idem, L'Homme des champs, 1 wol.
Jacques Delille, *L'Homme des champs, ou les Géorgiques françaises*, 1800.

103. Idem, *Dithyrambe*, 1 wol.
Jacques Delille, *Dithyrambe sur l'immortalité de l'âme*, 1802.
104. Idem, *La Pitié*.
Jacques Delille, *La Pitié, poème en 4 chants*, 1803.
105. Idem, *Oeuvres de J. Delille*, 2 wol.
Jacques Delille, *Oeuvres*, 1817–1821, wyd. Joseph-François Michaud.
106. Idem, *L'Énéide*, 1 wol.
Jacques Delille, *L'Énéide de Virgile*, 1804.
107. Idem, *Le Paradis perdu*, 3 wol.
Jacques Delille, *Le Paradis perdu de Milton*, 1805. Przekład *Paradise Lost* Johna Milтона (1667).
Poznań 1845
108. Demosthene, *Philippiques trad. par Turreil*, 1 wol.
Demosthenes, *Philippiques*, 1707, tłum. Jacques de Turreil.
Konarzewo 1845
109. *Philippiques par Olivet*.
Demosthenes, *Philippiques*, tłum. Pierre-Joseph d' Olivet.
110. Demoustier, *Cours de Morale*, 1 wol.
Charles Albert Demoustier, *Cours de Morale*, 1804.
Poznań 1845
111. Idem, *Cours de Morale et consolation*, 3 wol.
Charles Albert Demoustier, *Cours de Morale et consolation*.
112. Idem, *Lettres à Emile sur les mythologie*, 6 wol.
Charles Albert Demoustier, *Lettres à Emile sur les mythologie*, 1801.
Poznań 1845
113. Miller, *Dictionnaire des Jardiniers*, 10 wol.
Philip Miller, *Dictionnaire des Jardiniers*, 1785–1790.
Poznań 1845
K. 34694

114. Des Essarts, Dictionnaire universel de police, 8 wol.
Nicolas-Toussaint Des Essarts, *Dictionnaire universel de police: contenant l'origine et les progrès de cette partie importante de l'administration civile en France*, 1786–1790.
Poznań 1845
115. Descriptions des arts et métiers, 19 wol.
Descriptions des arts et métiers, 1771–1783.
Poznań 1845
K. 33284
116. Description de divers capitales, 6 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
117. Dictionnaire allemand-français et fr.all., 2 wol.
Dictionnaire allemand-français et français-allemand, edycja nieustalona.
118. Dictionnaire biographique, 3 wol.
Dictionnaire biographique et historique des hommes marquans de la fin du dix-huitième siècle, 1800.
Konarzewo 1845
119. Dictionnaire de l'Academie Française, 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
120. Dictionnaire historique, 8 wol.
Dopisek Justyny Dzieduszyckiej: „Darowałam Klaudynie”.
Nouveau dictionnaire historique, ou histoire abrégée [...] par une Société de Gens-de-Lettres, 1786, t. 1–8.
K. 223559
121. Dictionnaire portatif français polonais et all[emand], 3 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
122. Discours préliminaire du Nouveau Dictionnaire de la langue française, 1 wol.
Discours préliminaire du Nouveau dictionnaire de la langue française, 1797,
wyd. Antoine de Rivarol.
123. Donnant, Théorie élémentaire de la statistique, 1 wol.
Denis-François Donnant, *Théorie élémentaire de la statistique*, 1805.

124. Domairon, Principes des belles lettres, 2 wol.
Louis Domairon, *Principes généraux des belles lettres*, 1785.
125. Droit public francais ou code politique, 1 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
126. Duclos, Considérations sur les mœurs de ce siècle, 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
Charles Pinot Duclos, *Considérations sur les mœurs de ce siècle*, 1751.
127. Du Dante, L'enfer poëme, 1 wol.
Dante Alighieri, *L'enfer poëme du Dante, traduit de l'italien*, 1788,
tłum. Antoine de Rivarol.
Poznań 1845
K. 26516
128. Duperron, Abrégé d'histoire naturelle, 1 wol.
Abraham-Hyacinthe Anquetil-Duperron, *Abrégé d'histoire naturelle*.
129. Idem, L'Inde en rapport avec l'Europe, 2 wol.
Abraham-Hyacinthe Anquetil-Duperron, *L'Inde en rapport avec l'Europe*,
1798.
Poznań 1845
K. 26617
130. Du Tasse, Jérusalem delivrée, 2 wol.
Torquato Tasso, *Jérusalem delivrée, poeme heroique du Tasse*, 1752.
Poznań 1845
K. 110020 (?)
131. [Zapis ołówkiem, poza tabelą, nieczytelny].
132. Éléments de Chimie, 3 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
133. Eloge de Stanislas Auguste roi de Pologne, 1 wol.
Walerian Tęgoborski, *Éloge Historique De Stanislas-Auguste, Roi De Pologne*, 1785.
Estr. XXXI,77.
Dzieło znajdowało się w księgozbiornie Tytusa Działyńskiego w 1825 r.
K. 16027

134. Encyclopédie, 36 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
135. Eneide, 1 wol., livre quatrieme
Edycja niezidentyfikowana.
136. Epitres et evangiles, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
137. Esope, Nouveau choix des fables d'Esope, 1 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
138. De l'Esprit, 3 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
Poznań 1845
139. L'esprit des esprits, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
140. L'esprit des oratoires chretiens, 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
141. Essai historique sur les puissance temporelle des Papes, 1 wol.
Essai historique sur les puissance temporelle des papes 1810 (2 wyd.).
142. Essai sur l'art de la distillation, 1 wol.
Essai sur l'art de la distillation, dans lequel on a donné la description des nouveaux appareils inventés dans le midi de la France, par L.-S. Lenormand esice, 1811.
Poznań 1845
143. Essai sur le perfectionnement des beaux-arts, 2 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
144. Etudes sur la théorie de l'avenir, 2 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
145. Encyclopedie, 1 wol.
Edycja niezidentyfikowana.

146. Elemens d'hygiene, 2 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
147. Etudes [dopisane ołówkiem, nieczytelne], 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
148. Esprit [dopisane ołówkiem, nieczytelne], 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
149. Fabre, Essai sur la maniere la plus avantageuse de construire les machines hydrauliques, 1 wol.
Jean-Antoine Fabre, *Essai sur la manière la plus avantageuse de construire les machines hydrauliques: et en particulier les moulins a bled*, 1783.
150. Fénelon, Les aventures de Télémaque, 2 wol. (wykreślone z inwentarza).
François de Salignac de la Mothe Fénelon, *Les aventures de Télémaque*, 1699.
151. Ferrand, L'Esprit de l'histoire, 4 wol.
Antoine-François-Claude Ferrand, *L'Esprit de l'histoire, ou Lettres d'un père a son fils sur la manière d'étudier l'histoire*, 1802.
152. Figaro, Voyage de Figaro en Espagne, 1 wol.
Jean-Marie-Jérôme Fleuriot de Langle, *Voyage de Figaro en Espagne*, 1784.
153. Fillassier, L'ami de la jeunesse, 1 wol.
Jean-Jacques Fillassier, *Éraste, ou L'ami de la jeunesse, entretiens familiers, dans lesquels on donne aux Jeunes Gens de l'un et de l'autre sexe, des notions suffisantes sur la plupart des connoissances humaines. Ouvrage qui doit intéresser les Pères et Mères, et généralement toutes les Personnes chargées de l'Éducation de la Jeunesse*, 1773.
154. Florian, Don Quichotte, 6 wol.
Miguel de Cervantes Saavedra, *Don Quichotte*, tłum. Jean-Pierre Claris de Florian, 1798.
155. Fontenelle, Oeuvres de M. de Fontanelle, 10 wol.
Bernard Le Bovier de Fontenelle, *Oeuvres*, 1758.
Poznań 1845 (przywieziono wówczas t. 2–10).
K. 113106/2–10

156. Fourcroy, Chimie de Fourcroy, 5 wol.
Antoine-François Fourcroy, *Éléments d'histoire naturelle et de chimie*, 1782.
157. François de Neufchâteau, Tableau des vues que se propose la politique anglaise, 1 wol.
Nicolas François de Neufchâteau, *Tableau des vues que se propose la politique anglaise dans toutes les parties du monde*, 1804.
158. Fénelon, Oeuvres spirituelles, 4 wol.
François de Salignac de la Mothe Fénelon, *Oeuvres spirituelles*, 1787–1792.
159. Flavigny, Correspondance de Fernand Cortes avec Charles-Quint traduite, 1 wol.
Ferdinando Cortés, *Correspondance de Fernand Cortes avec l'empereur Charles-Quint, sur la conquête du Mexique*, tłum. Gratien-Jean-Baptiste-Louis Flavigny, 1779.
Poznań 1845
160. Fréville, Correspondance [zapis ołówkiem, nieczytelny], 2 wol.
Anne François Joachim Fréville, dzieło niezidentyfikowane.
161. Furgault, Nouvel abrege de la grammaire grecque, 1 wol.
Nicolas Furgault, *Nouvel abrégé de la grammaire grecque*, 1746.
162. Fabre [zapis ołówkiem, nieczytelny], 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
163. Geographie universelle par, 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
164. Gottsched, Nouvelle grammaire allemande, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane, prawdopodobnie autorstwa Johanna Christopha Gottscheda.
165. Geographie [zapis ołówkiem, nieczytelny], 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
166. Guide du voyageus sur le [zapis ołówkiem poza tabelą], 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.

167. Girard, Dictionnaire universel des synonymes de la langue française, 1 wol.
Może chodzi o *Nouveau dictionnaire universel des synonymes de la langue française, Contenant les Synonymes de Girard*, w oprac. François Guizota, 1809.
168. Gall, Lettre de Charles Villers à Georges Cuvier sur une nouvelle théorie du Cervau par le Dr Gall, 1 wol.
Franz Joseph Gall, *Lettre de Charles Villers à Georges Cuvier, [...] sur une nouvelle théorie du cerveau, par le docteur Gall, ce viscère étant considéré comme l'organe immédiat des facultés morales*, 1802.
169. Le Gazetier Cuirassé, 1 wol.
„Le Gazetier Cuirassé ou Anecdotes scandaleuses de la Cour de France”, opublikowana przez Charlesa Théveneau de Morande w 1771 r.
170. Genie du christianisme, 5 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
171. Zapis nieczytelny
172. Genlis, Arabesques mythologiques par M de G., 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
Stéphanie Félicité de Genlis, *Arabesques mythologiques, ou, Les attributs de toutes les divinitees de la fable*, 1810.
173. Adèle et Théodore, 4 wol.
Stéphanie Félicité de Genlis, *Adèle et Théodore ou Lettres sur l'éducation contenant tous les principes relatifs à l'éducation des Princes, des jeunes personnes et des hommes*, 1782.
174. Eadem, Les annales de la vertu, 4 wol., 1, 3, 4, 5 vol.
Stéphanie Félicité de Genlis, *Les annales de la vertu ou cours d'histoire à l'usage des jeunes personnes*, 1781.
175. Les veillées du château, 4 wol.
Stéphanie Félicité de Genlis, *Les veillées du château ou cours de morale à l'usage des enfants*, 1784.
176. Eadem, Nouvelle Methode d'Enseignement, 1 wol.
Stéphanie Félicité de Genlis, *Nouvelle Methode d'Enseignement pour la première enfance*, 1799.

177. Les Petits Émigrés, 1 wol.
Stéphanie Félicité de Genlis, *Les Petits Émigrés, ou Correspondance de quelques enfans: ouvrage fait pour servir à l'éducation de la jeunesse*, 1798.
178. Gessner, Oeuvres de Gessner, 4 wol.
Salomon Gessner, *Oeuvres*, 1797.
179. Gibbon, Histoire de la décadence et de la chute de l'Empire romain, 13 wol.
Edward Gibbon, *Histoire de la décadence et de la chute de l'Empire romain*, 1795.
6-tomowy oryginał angielski ukazał się w latach 1776–1789.
180. Idem, Mémoires de Gibbon, 2 wol.
Edward Gibbon, *Mémoire justificatif pour servir de réponse à l'exposé, etc. de la cour de France*, 1779.
181. Girard, Dictionnaire universel des synonymes de la langue française, 2 wol.
Por. nr 167.
182. Giraudeau, La Banque rendue facile, 1 wol.
Pierre Giraudeau, *La Banque rendue facile aux principales nations de l'Europe*, 1769 (wyd. 3).
Poznań 1845
K. 33316
183. Goffaux, Epoques principales de l'histoire, 1 wol.
François Joseph Goffaux, *Époques principales de l'histoire, pour servir de précis explicatif au «Tableau chronométrique, indiquant l'origine, les progrès, la durée et la chute des empires»*, 1805.
K. 28649 (?)
184. Du Gouvernement et des loix de la Pologne, 1 wol.
Gabriel Bonnot Mably, *Du Gouvernement et des loix de la Pologne*, 1781.
K. 18717 (?)
185. Grandisson, Histoire de Sir Charles Grand., 7 wol.
Samuel Richardson, *Histoire de Sir Charles Grandison: contenue dans une suite de lettres*, 1756. Oryginał angielski ukazał się trzy lata wcześniej.
186. Ginguené, Rapport sur les travaux de la classe d'histoire, 1 wol.
Pierre Louis Ginguené, *Rapport sur les travaux de la classe d'histoire et de littérature ancienne*, 1810.

187. Gulliver, Le nouveau Gulliver, 1 wol.
Pierre-François Guyot Desfontaines, *Le nouveau Gulliver ou voyage de Jean Gulliver, fils du capitaine Gulliver. Un roman de M. l'abbé Guyot Desfontaines; publié par Clouzier et Le Breton*, 1730.
K. 110210 (?)
188. Guthrie, Abrégé de la géographie de Guthrie, 1 wol.
William Guthrie, *Abrégé de la nouvelle géographie universelle, descriptive, historique, industrielle et commerciale*, 1805.
189. Idem, Atlas universel de la géographie ancienne et moderne, 1 wol.
William Guthrie, *Nouvel Atlas Universel de Géographie ancienne et moderne*, 1798–1799.
190. Galland, Les 1001 nuit trad. De l'arab., 6 wol.
Les mille et une nuit, contes arabes, 1713. Tłum. Antoine Galland.
191. Gillies, Histoire de l'ancienne Grèce, de ses colonies et de ses conquêtes, 6 wol.
John Gillies, *Histoire de l'ancienne Grèce, de ses colonies et de ses conquêtes, depuis les premiers temps, jusqu'à la division de l'Empire Macédonien, dans l'Orient*, 1787, t. 1–6.
Konarzewo 1845
K. 228273
192. [...] les Constitutions de l'Empire françois [dopisane poza tabelą, nieczytelne], 1 wol.
193. Histoire [...] de l'Eglise [dopisane poza tabelą, nieczytelne], 1 wol.
194. Histoire [...], [dopisane poza tabelą, nieczytelne], 1 wol.
195. Hachette, Traité élémentaire des machines, 1 wol.
Jean Nicolas Pierre Hachette, *Traité élémentaire des machines*, 1811.
K. 33309 (?)
196. Haller, Poesies de Haller, 1 wol.
Albrecht von Haller, *Poesies*, 1775.
Poznań 1845
197. Hassenfratz, Cours de Physique Céleste, 1 wol.
Jean-Henri Hassenfratz, *Cours de physique céleste, ou leçons sur l'exposition*

- du système du monde: données à l'école polytechnique, en l'an dix, 1803.*
Poznań 1845 K. 27292
198. Haüy, *Traité élémentaire de physique*, 2 wol.
René-Just Haüy, *Traité élémentaire de physique*, 1803.
K. 28592 (?)
199. Idem, *Traité de minéralogie*, 4 wol.
René-Just Haüy, *Traité de minéralogie*, 1801.
200. Idem, [*Traité de minéralogie*] figures, 1 wol.
Prawdopodobnie jest to t. 5 dzieła *Traité de minéralogie* z 1801 r. (nr 199), zaklasyfikowany jako osobna pozycja przez katalogującego.
201. Helvetius, *Le Bonheur*, poème en six chants, 1 wol.
Claude-Adrien Helvétius, *Le Bonheur, poème en six chants*, 1772.
Konarzewo 1845
K. 113173 (?)
202. Idem, *De l'Homme, de ses facultés*, 2 wol.
Claude-Adrien Helvétius, *De l'Homme, de ses facultés intellectuelles et de son éducation*, 1773.
203. *Histoire de miss West*, 1 wol.
Frances Brooke, *Histoire de miss West, ou l'Heureux dénouement, par Mme, auteur de L'Histoire d'Émilie Montague Mrs. F. Brooke, traduite de l'anglais* (1 wyd. ang. 1772).
204. [*Histoire*] des généraux Desaix et Kléber, 1 wol.
Charles-Yves Cousin d'Avallon, *Histoire des Généraux Desaix et Kléber: avec des notes remarques, suivie des anecdotes et pieces concernant ces deux généraux*, 1802.
205. [*Histoire*] des fêtes de l'Eglise, 1 wol.
Nicolas Jamin, *Histoire des fêtes de l'Eglise et de l'esprit dans lequel elles ont été établies*, 1779.
206. [*Histoire*] du clergé séculier et régulier, 1 wol.
Filippo Buonanni, *Histoire du clergé séculier et régulier, des congrégations de chanoines et de clerics et des ordres religieux de l'un et l'autre sexe qui ont été établis jusques à présent*, 1716.
Konarzewo 1845

207. [Histoire] du général Moreau, 1 wol.
Charles-Yves Cousin d'Avallon, *Histoire du général Moreau: jusqu' à la paix de Lunéville*, 1801.
Konarzewo 1845
K. 117727 (?)
208. [Histoire] du vieux, et du nouveau Testament, 1 wol.
Romeyn Hooghe, *Histoire du vieux, et du nouveau Testament*, 1704.
209. [Histoire] philosophique et politique, 7 wol.
Guillaume-Thomas Raynal, *L'Histoire philosophique et politique des établissements et du commerce des Européens dans les deux Indes*, 1770.
210. [Histoire] secrete de la cour de Berlin, 1 wol. (pierwotnie 2)
Honoré Gabriel Riqueti de Mirabeau, *Histoire secrete de la cour de Berlin, ou Correspondance d'un voyageur françois, depuis le mois de juillet 1786 jusqu'au 19 janvier 1787*, 1789.
211. Horace, Oeuvres complètes d'Horace traduites en vers par Pierre Daru, 4 wol. (wykreślone z inwentarza)
Horatius, *Oeuvres complètes d'Horace traduites en vers par Pierre Daru*, 1804, tłum. Pierre Bruno Daru.
212. Idem, Les poesies d'Horace, traduites en françois, 2 wol.
Horatius, *Les poesies d'Horace, traduites en françois*, 1769.
Poznań 1845
K. 128002 (egzemplarz z ekslibrisem Ksawerego Działyńskiego).
213. Idem, Satyres d'Horace par Pierre Daru, 1 wol.
Horatius, *Satyres d'Horace*, 1801, tłum. Pierre Bruno Daru.
Poznań 1845
K. 26476
214. Hoyle, Traité du Jeu de Whist, 1 wol.
Edmond Hoyle, *Traité du jeu de whist*, 1776.
Konarzewo 1845
215. Hume, Histoire d'Angleterre, 18 wol.
David Hume, *Histoire d'Angleterre*, 1763–1769.

216. Harel, Description des Divers Appareils, 1 wol.
Charles Harel, *Description des divers appareils propres a économiser le temps et le combustible, qui se vendent*, 1811.
217. Histoires des sanctes decrets, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
218. [Histoire] du [dopisane ołówkiem, nieczytelne], 3 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
219. Jaubert, Dictionnaire raisonné universel des Arts et Métiers, 5 wol., le 4 manques
Pierre Jaubert, *Dictionnaire raisonné universel des Arts et Métiers, contenant l'histoire, la description, la police des fabriques et manufactures de France et des pays étrangers*, 1773, t. 1–6.
220. Journal des dames et des modes, 1 wol.
Wydawnictwo niezidentyfikowane.
221. [Journal] de literaire. Mai, Aout, Octobre et Novembre 1802, 4 wol.
Wydawnictwo niezidentyfikowane.
222. Isocrate, Oeuvres d'Isocrate, 3 wol.
Isocrates, *Oeuvres d'Isocrate [...] par l'abbé Auger*, 1781.
Poznań 1845
223. Iurisconsulte, Harmonie des cuttes, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
224. Journal littéraire et bibliographique
Dzieło niezidentyfikowane.
225. Kant, Kant jugé par l'Institute, 1 wol.
Edycja niezidentyfikowana.
226. Idem [przekreśl. i popr. na Villers], Philosophie de Kant, 1 wol.
Charles de Villers, *Philosophie de Kant, ou Principes fondamentaux de la philosophie transcendente*, 1801.
Poznań 1845
K. 26812 (?)

227. Idem, *Projet de paix perpetuelle*, 1 wol.
Immanuel Kant, *Projet de paix perpetuelle*, 1796.
Konarzewo 1845
K. 114473 (?)
228. Klopstock, *Le Messie*, 4 wol.
Friedrich Gottlieb Klopstock, *Le Messie, poëme en dix chants*, 1795, t. 1–4,
tłum. Frederic-Louis Petit-Pierre. Oryg.: *Der Messias*, 1748.
229. Komarzewski, *Coup-d'oeil rapide sur les causes de la décadence de la Pologne*,
1 wol.
Jan Baptysta Komarzewski, *Coup-d'oeil rapide sur les causes réelles de la
décadence de la Pologne*, 1807.
230. Kotzebue, *Une année mémorable de la vie d'Auguste de Kotzebue*, 2 wol.
August von Kotzebue, *Une année mémorable de la vie d' Auguste de Kotzebue:
publiée par lui-même*, 1802, t. 1–2.
231. Du Laocoon, 1 wol.
Gotthold Ephraim Lessing, *Du Laocoon, ou Des limites respectives de la poé-
sie et de la peinture*, 1802, tłum. Charles Vanderbourg. Tyt. oryg.: *Laokoon
oder über die Grenzen der Mahlerey und Poesie*, 1766.
Poznań 1845
K. 24896
232. *Geographie* [zapis poza tabelą, nieczytelny], 2 wol.
233. Lacretelle, *Histoire de 18 siècle*, 6 wol.
Charles de Lacretelle, *Histoire de France pendant le XVIIIe siècle*, 1808–1826.
234. Idem, [Histoire] de la Révolution française, 1 wol.
Charles de Lacretelle, *Histoire de la Révolution française*, 1824–1826, t. 1–6.
235. Lacroix, *Éléments de géometrie*, 1 wol.
Silvestre François Lacroix, *Éléments de géométrie descriptive: essai de
géométrie sur les plans et les surfaces courbes*, 1795.
236. Idem, *Complément des géometrie*, 1 wol.
Silvestre François Lacroix, *Complément des Éléments d'algèbre, a l'usage de
l'École centrale des Quatre-Nations*, 1800.

237. Idem, Essais sur l'Enseignement, 1 wol.
Silvestre François Lacroix, *Essais sur l'Enseignement en Général, et sur celui des Mathématiques en Particulier*, 1805.
238. Idem, Traité élémentaire de calcul des différentiel, 1 wol.
Silvestre François Lacroix, *Traité du calcul différentiel et du calcul intégral*, 1797–1798.
239. Idem, Trigonometrie, 1 wol.
Silvestre François Lacroix, dzieło niezidentyfikowane.
240. Idem, Arithmetique et algèbre, 2 wol.
Silvestre François Lacroix, dzieło niezidentyfikowane.
241. Idem, Complément d'algèbre, 1 wol.
Por. nr 236.
242. Ladixmerie, Les 2 âges du goût et du génie français, 1 wol.
Nicolas Bricaire de La Dixmerie, *Les deux âges du goût et du génie français sous Louis XIV et sous Louis XV ou Parallèle des efforts du génie et du goût dans les sciences, dans les arts et dans les lettres sous les deux règnes*, 1770.
243. Lafontaine, Fables choisies, 2 wol.
Jean de La Fontaine, nieustalona edycja *Bajek*.
244. Lagrange, Lucrèce, Traduction Nouvelle, 2 wol.
Lukrecjusz, *De la nature des choses*, 1795. Tłum. La Grange. Tyt. oryg.: *De rerum natura*.
245. Laharpe, Cours de littérature, 19 wol.
Jean François de La Harpe, *Lycée ou Cours de littérature ancienne et moderne*, 1798, t. 1–19.
K. 28765 (?)
246. Lantier, Voyages d'Antenor en Grèce et en Asie, 3 wol.
Étienne François Lantier, *Voyages d'Antenor en Grèce et en Asie avec des notions sur l'Égypte*, 1797, t. 1–3.
Poznań 1845
K. 26656 (?)
247. Du Laocoon, 1 wol.
Por. nr 231.

248. Larcher, L'expédition de Cyrus, 2 wol.
Ksenofont, *L'expédition de Cyrus dans l'Asie supérieure*, 1778, t. 1–2, tłum.
Pierre Henri Larcher.
K. 110800 (?)
249. Larive, Cours de déclamation, 1 wol.
Jean Marie Mauduit-Larive, *Cours de déclamation: divis en douze seances*,
1804.
K. 27016 (?)
250. Lasteyrie, Traité des constructions rurales, 1 wol.
Charles-Philibert de Lasteyrie du Saillant, *Traité des constructions rurales
dans lequel on apprend la manière de construire, d'ordonner et de distribuer
les habitations des champs [...]*, 1802.
251. Idem, [Traité des constructions], 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
252. Lavoisier, Traité élémentaire de chimie, 2 wol.
Antoine Laurent Lavoisier, *Traité élémentaire de chimie*, 1789, t. 1–2.
Konarzewo 1845
K. 220921 (?)
253. Lenoir, Description des monumens français, 1 wol.
Alexandre Lenoir, *Description historique et chronologique des monumens de
sculpture, réunis au Musée des Monuments Français: augmentée d'une disser-
tation sur la Barbe et les costumes de chague, du procès-verbal des exhuma-
tions de Saint Denis, et d'un traité de la peinture sur verre*, 1802 (wyd. 6).
K. 17626 (?)
254. Lettres à Sophie sur la physique, la chimie et l'histoire naturelle, 2 wol.
(wykreślone z inwentarza)
Louis-Aimé Martin, *Lettres à Sophie sur la physique, la chimie et l'histoire
naturelle*, 1811, t. 1–2.
255. Lettres de l'armee francais en Egypte, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
256. [Lettres] à une princesse d'Allemagne, 3 wol.
Leonhard Euler, *Lettres à une princesse d'Allemagne*, 1775, t. 1–3.
Poznań 1845

257. Lettres sur l'histoire d'Angleterre, 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
258. Levaillant, Voyage dans l'intérieur de l'Afrique, 1 wol.
François Levaillant, *Voyage de M. Le Vaillant dans l'Intérieur de l'Afrique par Le Cap de Bonne Espérance, dans Les années 1783, 84 & 85, 1790* (w 2 wol.).
259. Lhomond, Éléments de la grammaire latine [popr. z: française], 1 wol.
Charles François Lhomond, *Éléments de la grammaire latine*, 1779.
260. Lille, Les Jardins poème, 1 wol.
Jacques Delille, *Les Jardins ou l'Art d'embellir les paysages. Poème par M. l'abbé De Lille*, 1782.
261. Idem, Le malheur et la pitié, 1 wol.
Jacques Delille, *Le malheur et la pitié: poème en quatre chants / par M. l'abbé de Lille*, 1803.
262. Le livre de tous les ménages, 1 wol.
Nicolas Appert, *Le livre de tous les ménages, ou L'art de conserver pendant plusieurs années toutes les substances animales et végétales*, 1813.
263. Locke, L'entendement humain, 1 wol.
John Locke, *L'Essai sur l'entendement humain*, 1690. Tyt. oryg.: *An Essay Concerning Human Understanding* (1689).
264. Louis aime, Martin Lettres à Sophie sur la physique, 2 wol.
Por. nr 254.
265. Lettres a Nina par Mme de la Roche, 1 wol.
Frau Sophie von La Roche, *Lettres a Nina ou conseils a une jeune fille (pour former son esprit et son cœur)*, 1799. Tyt. oryg.: *Briefe an Lina, ein Buch für junge Frauenzimmer*, (1785).
266. La Fite, Essai d'une manière d'exercer l'attention, 1 wol.
Marie-Élisabeth de La Fite, *Réponses à démêler, ou, Essai d'une manière d'exercer l'attention*, 1791.
267. Lettres de l'armee francais d'Egypte, 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
Dzieło niezidentyfikowane.

268. Memoires de l'Institut, 15 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
269. Méthode abrégée et facile pour apprendre la géographie, 10 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
270. Machiavel, Oeuvres de Machiavel, 9 wol.
Niccolò Machiavelli, *Oeuvres de Machiavel*, tłum. Charles-Philippe-Toussaint, 1799, t. 1–9.
Poznań 1845
K. 27851 (egzemplarze oznaczone jako własność Klaudyny Potockiej; mogła je odziedziczyć po ojcu).
271. Mahon, Principes d'électricité, 1 wol.
Charles Stanhope, *Principes d'électricité, contenant plusieurs théorèmes appuyés par des expériences nouvelles, avec une analyse des avantages supérieurs des conducteurs élevés et pointus*, tłum. Mahon, 1781. Tyt. oryg.: *Principles of Electricity* (1779).
272. Malesherbes, Vie de Malesherbes, 1 wol.
Blżej nieokreślona biografia Chrétien-Guillaume'a de Lamoignon de Malesherbes'a. Być może chodzi o pracę Maurice'a Gaillarda *Vie, ou Éloge historique de M. de Malesherbes*, 1805.
273. Malte Brun, Tableau de la Pologne ancienne et moderne, 1 wol.
Conrad Malte-Brun, *Tableau de la Pologne ancienne et moderne*, 1807.
274. La maniere apprendre a parler a lire et a ecrire la langue francaise en 12 [...], 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
275. Manuel des amphycyons, 1 wol.
Manuel des Amphitryous, 1808.
Poznań 1845
K. 27509 (?)
276. Les martyrs, 2 wol. (wykreślone z inwentarza)
Dzieło niezidentyfikowane.
277. Massillon, Conférences et discours synodaux sur les principaux devoirs des ecclésiastiques, 2 wol.

- Jean-Baptiste Massillon, *Conférences et discours synodaux sur les principaux devoirs des ecclésiastiques*, 1761, t. 1–3.
278. Idem, *Pensées de Massillon morale*, 1 wol.
Jean-Baptiste Massillon, *Pensées sur différents sujets de morale et de piété*, 1775.
279. Idem, *Sermons de M. Massillon*, 9 wol.
Jean-Baptiste Massillon, *Sermons*, edycja nieustalona.
280. Meidinger, *Grammaire de Meidinger*, 1 wol.
Johann Valentin Meidinger, *Grammaire allemande pratique, ou Méthode nouvelle et amusante pour apprendre l'allemand*, 1802.
281. Meissner, *Traduction d'Alcibiade*, 1 wol.
August Gottlieb Meissner, *Traduction d'Alcibiade, d'après l'original allemand*, 1787. Tyt. oryg.: *Alcibiades* (1781).
282. Meister, *Études sur l'homme, dans le monde et dans la retraite*, 1 wol.
Jakob Heinrich Meister, *Études sur l'homme: dans le monde et dans la retraite*, 1804.
Konarzewo 1845
K. 210108 (?)
283. *Mémoire de l'agriculture en général et de l'agriculture de Pologne*, 1 wol.
Etienne de Rieule, *Mémoire de l'agriculture en général, et de l'agriculture de Pologne en particulier*, [1767?].
284. *Mémorial dramatique*, 2 wol.
Pierre Joseph Charrin, „*Mémorial Dramatique Ou Almanach Théâtral Pour L'an 1807, 1808*”
285. *Mémoires de l'Institut national des sciences et arts*, 15 wol.
Mémoires de l'Institut National des sciences et arts, 1798–1804, seria I–III (15 tomów).
Poznań 1845
K. 34902
286. Mendelsohn, *Phédon*, 1 wol.
Moses Mendelssohn, *Phédon ou entretiens sur la spiritualité et l'immortalité de l'ame par [...] traduit de l'allemand par [...] Junker*, 1773 (wyd. 2). Tyt. oryg.: *Phädon oder über die Unsterblichkeit der Seele*, (1767).

287. Mentelle, Cours de cosmographie, de géographie, de chronologie et d'histoire, 3 wol. (pierwotnie 4)
Edme Mentelle, *Cours de cosmographie, de géographie, de chronologie et d'histoire ancienne et moderne. Divisé en cent vingt-cinq leçons*, 1800.
Poznań 1845 (przywieziono 3 tomy)
K. 215592 (?)
288. Morgan, D'Italie, 4 wol.
Sydney Morgan, *D'Italie*, edycja nieustalona. Tyt. oryg.: *Italy*, t. 1–4 (1821).
289. Elemens de chimie, 3 wol.
Edycja nieustalona.
290. Mentelle, Exercices chronologiques et historiques, 1 wol.
Edme Mentelle, *Exercices chronologiques et historiques a l'usage des maisons d'éducation des jeunes demoiselles: avec deux tables géographiques; ou nes délassemens na la campagne*, 1810.
K. 112370 (?)
291. Methode de geographie, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
292. Milton, Le paradis perdu, 1 wol.
Por. nr 107.
293. Mirabeau, Collection complète des travaux de M. Mirabeau, 5 wol.
Honoré Gabriel Riqueti de Mirabeau, *Collection complète des travaux de M. Mirabeau*, 1791–1792, t. 1–5.
K. 115379 (?)
294. Idem, Esprit de Mirabeau, 2 wol.
Honoré Gabriel Riqueti de Mirabeau, *Esprit de Mirabeau, ou manuel de l'homme d'état, des publicistes, des fonctionnaires et des orateurs*, 1797, t. 1–2.
K. 228249 (tylko t. 2)
295. Idem, Lettres originales de Mirabeau, 4 wol.
Honoré Gabriel Riqueti de Mirabeau, *Lettres originales de Mirabeau, écrites du donjon de Vincennes*, 1792, t. 1–4.
K. 220919 (t. 1–4)

296. Idem, *Mémoires du conte de [Mirabeau]*, 1 wol.
Honoré Gabriel Riqueti de Mirabeau, *Mémoire du comte de Mirabeau, supprimé au moment meme de sa publication par ordre particulier de [...]*
Le Garde-des-Sceaux, 1784.
297. Idem, *Reforme Politique Des Juifs*, 1 wol.
Honoré Gabriel Riqueti de Mirabeau, *Sur La Reforme Politique Des Juifs*,
1787.
298. *Miroir de Paris*, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
299. *Les mœurs*, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
300. Molière, *Oeuvres de Molière*, 8 wol.
Jest to zapewne 8-tomowa edycja z 1778 r.: *Oeuvres de Molière, avec des remarques grammaticales; des avertissements et des observations sur chaque piece par M. Bret*, 1787, t. 1–8.
Poznań 1845 (t. 1–8)
K. 19604 (t. 1–8)
301. Idem, [*Oeuvres de Molière*], 7 wol.
Być może chodzi o edycję paryską z r. 1753. W BK znajduje się dziś również tylko 7 tomów (1–3, 5–8).
K. 18455
302. Monbart, *Sophie ou de l'éducation des filles*, 1 wol.
Marie-Joséphine de Lescun de Monbart, *Sophie ou de l'éducation des filles*,
1777.
K. 19160 (?)
303. Monge, *Géométrie descriptive*, 1 wol.
Gaspard Monge, *Géométrie descriptive*, 1798.
K. 33268 (?)
304. Montaigne, *Essais*, 10 wol.
Michel de Montaigne, Essais, 1580 (1 wyd.), edycja niestaloną.
305. Montesquieu, *Oeuvres*, 3 wol.
Charles Louis de Secondat Montesquieu, *Oeuvres*, edycja niestaloną.

306. Idem, [Oeuvres] posthumes, 1 wol.
Charles Louis de Secondat Montesquieu, *Oeuvres posthumes*, 1803.
307. La morale en action, 2 wol.
Być może chodzi o dzieło Laurent-Pierre'a Bérengera, *La morale en action, ou, Élite de faits mémorables et d'anecdotes instructives, propre à faire aimer la sagesse, à former le coeur des jeunes gens par l'exemple de toutes les vertus [...]*, 1802.
308. Mounier, De l'influence, attribuée aux philosophes sur la révolution de France, 1 wol.
Jean-Joseph Mounier, *De l'influence, attribuée aux philosophes, aux francs-maçons et aux illuminés sur la révolution de France*, 1801.
Konarzewo 1845
K. 215993 (?)
309. Moyens infaillibles de conserver sa vue en bon état, 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
Georg Josef Beer, *Moyens infaillibles de conserver sa vue en bon état*, 1812.
310. Mémoires de Lucien Bonaparte, 1 wol.
Lucien Bonaparte, *Mémoires de Lucien Bonaparte, prince de Canino, écrits par lui-même*, 1836.
311. Lettres a Sophie, 1 wol.
Por. nr 154.
312. Necker, De l'Administration des finances de la France, 3 wol.
Jacques Necker, *De l'Administration des finances de la France*, 1785, t. 1–3.
313. Necker, De l'importance des opinions religieuses, 1 wol.
Jacques Necker, *De l'importance des opinions religieuses*, 1788.
314. Idem, Du pouvoir exécutif dans les grands États, 2 wol.
Jacques Necker, *Du pouvoir exécutif dans les grands États*, 1792, t. 1–2.
Poznań 1845
K. 228243 (?)
315. Newton, Le Newton de la jeunesse, 6 wol.
Théodore Pierre Bertin, *Le Newton de la jeunesse, ou dialogues instructifs entre un père et ses enfants, sur la physique, l'astronomie et la chimie*, 1804.

316. Nicolle, Géographie moderne et universelle, 1 wol.
Louis-Antoine Nicolle de La Croix, *Géographie moderne et universelle*, 1752.
317. Noël, Dictionnaire historique de la Fable, 2 wol.
François Joseph Michel Noël, *Dictionnaire historique des personnages de l'antiquité, des dieux, héros de la Fable, des villes, fleuves, montagnes*, 1806.
318. Idem, Leçons latines de littérature et de morale, 2 wol.
François Joseph Michel Noël, *Leçons de latines de littérature et de morale ou Recueil, en prose et en vers, des plus beaux Morceaux des auteurs latins anciens*, 1808, t. 1–2.
K. 27823 (?)
319. Idem, Leçons de littérature, 2 wol.
Por. nr 319.
320. Nollet, L'Art des expériences, 3 wol.
Jean-Antoine Nollet, *L'Art des expériences, ou Avis aux amateurs de la physique, sur le choix, la construction et l'usage des instruments, sur la préparation et l'emploi des drogues qui servent aux expériences*, 1770, t. 1–3.
Poznań 1845
K. 113808 (?)
321. Idem, Leçons de physique expérimentale, 5 wol.
Jean-Antoine Nollet, *Leçons de physique expérimentale*, 1749, t. 1–5.
Poznań 1845
K. 113808 (?)
322. Nouveau cours complet d'agriculture, 13 wol.
Nouveau cours complet d'agriculture théorique et pratique ou Dictionnaire raisonné et universel d'agriculture, 1809, t. 1–13.
323. Nouveau dictionnaire français-allemand et allemand-français, 2 wol.
Edycja nieustalona.
324. Nouvelle encyclopedie, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
325. Nouvelle méthode d'enseignement, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.

326. Nougaret, Histoire des jeunes personnes célèbres, 1 wol.
Pierre-Jean-Baptiste Nougaret, *Histoire des jeunes personnes célèbres*, 1810.
327. Oeuvres du philosophe bienfaisant, 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
328. Ohsson, Tableau général de l'empire othoman, 2 wol.
Ignatius Mouradgea d'Ohsson, *Tableau général de l'Empire Othoman*, 1788,
t. 1–2.
Konarzewo 1845 (tylko t. 1)
329. Opuscules D'Un Free-Thinker, 1 wol.
Opuscules D'Un Free-Thinker, 1781.
K. 111796 (?)
330. Ovide, Les Metamorphoses d'Ovide par Bellegarde, 2 wol.
Publis Ovidius Naso, *Les Metamorphoses d'Ovide: avec des Explications a la fin de chaque Fable*, tłum. Jean-Baptiste Morvan de Bellegarde, 1701, t. 1–2.
331. Idem, [Les Metamorphoses d'Ovide par] Desaintange, 2 wol.
Publis Ovidius Naso, *Les Metamorphoses d'Ovide*, tłum. Ange-François Fariau de Saint-Ange, 1785–1789.
332. Panorama de Paris, 2 wol.
Jean-Baptiste-Louis Brayer de Beauregard, *Panorama de Paris et de ses environs, ou Paris vu dans son ensemble et dans ses détails*, 1805, t. 1–2.
Konarzewo 1845 (t. 1–2)
K. 117916 (?)
333. Paul, Cours de latinité supérieure, 5 wol.
Armand-Laurent Paul, *Cours de latinité supérieure, ou Extraits des auteurs latins, accompagnés des meilleures traductions françaises*, 1806.
334. Piron, Oeuvres de Piron, 7 wol.
Alexis Piron, *Oeuvres d'Aléxis Piron*, 1777, t. 1–7.
Poznań 1845
335. Plan de pacification, 1 wol.
Plan de pacification sur cette base: les limites politiques des états doivent être conformes aux limites naturelles, par l'abbé P. de M., 1795.

- Konarzewo 1845
K. 15413 (?)
336. Plutarque, *Le Plutarque de la jeunesse*, 4 wol.
Pierre Blanchard, *Le Plutarque de la jeunesse, ou Abrégé des vies des plus grands hommes de toutes les nations: ouvrage élémentaire*, 1804, t. 1–4.
337. Idem, *Les vies des hommes illustres*, 14 wol.
Plutarchus – niestaloną edycja *Żywotów*.
338. *Sur la Pologne*, 1 wol.
Sur la Pologne, 1791.
K. 116624 (?)
339. Pope, *Lettres choisies de Pope*, 1 wol.
Alexander Pope, *Lettres choisies de Pope sur différens sujets de morale et de littérature, traduites de l'anglois*, par M. Genet, 1753.
340. Idem, *Oeuvres diverses de Pope*, 8 wol.
Alexander Pope, *Oeuvres diverses de Pope*, 1767 (?), t. 1–8.
Poznań 1845
341. *Postes imperiales*, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
342. Potocki, *Suite Des Recherches Sur La Sarmatie*, 1 wol.
Jan Potocki, *Suite Des Recherches Sur La Sarmatie*, 1792.
Poznań 1845
343. *Précis des Évènements militaires*, 8 wol.
Mathieu Dumas, *Précis des Évènements militaires ou Essai historique sur les Campagnes de 1799 à 1814*, 1817.
344. Proyart, *Histoire De Stanislas I, Roi De Pologne*, 1 wol.
Liévain Bonaventure Proyart, *Histoire De Stanislas Premier, Roi De Pologne, Duc De Lorraine Et De Bar*, 1785.
345. Paris, Versailles et les provinces, 2 wol.
Jean Louis Marie Dugast de Bois Saint Just, *Paris, Versailles et les provinces, au 18e siècle: anecdotes sur la vie privée de plusieurs ministres, évêques, magistrats célèbres, hommes de lettres, et autres perssonnages connus sous les*

- règnes de Louis XV et de Louis XVI*, 1811, t. 1–2.
Konarzewo 1845
K. 228841 (?)
346. Pujoulx, *Promenades au Jardin des plantes*, 2 wol.
Jean-Baptiste Pujoulx, *Promenades au Jardin des plantes, a la ménagerie et dans les galeries du Muséum d'histoire naturelle*, 1803, t. 1–2.
347. Pradt, *Mémoires historiques sur la révolution d'Espagne*, 1 wol.
Dominique Dufour Pradt, *Mémoires historiques sur la révolution d'Espagne*, 1816.
K. 215828 (?)
348. *Des Colonies de l'Amérique*, 2 wol.
Dominique Dufour Pradt, *Des Colonies et de la révolution actuelle de l'Amérique*, 1817, t. 1–2.
349. *Des trois mois de l'Amérique*, 1 wol.
Dominique Dufour Pradt, *Des trois derniers mois de l'Amérique méridionale et du Brésil, suivis des personnalités et incivilités de la Quotidienne et du Journal des Débats*, 1817.
Poznań 1845
K. 26609 (?)
350. *Du congrès de Vienne*, 2 wol.
Dominique Dufour Pradt, *Du Congrès de Vienne*, 1815.
K. 215005 (?)
351. Pluche, *Spectacle de la nature*, 9 wol.
Antoine Pluche, *Spectacle de la nature, ou Entretiens sur les particularités de l'histoire naturelle qui ont paru les plus propres à rendre les jeunes gens curieux et à leur former l'esprit*, 1764–1770, t. 1–9.
352. Payne, *Remarques sur les erreurs de l'histoire philosophique de Raynal*, 1 wol.
Thomas Paine, *Remarques sur les erreurs de l'histoire philosophique et politique de Mr. Guillaume Thomas [François] Raynal, par rapport aux affaires de l'Amérique-Septentrionale*, 1783.

353. Prévost, La grammaire française, 1 wol.
Roch-Henri Prévost de Saint-Lucien, *La grammaire française et l'orthographe apprises en huit leçons*, 1798–1799.
354. Racine, Oeuvres de Racine, 4 wol.
Jean Racine, *Oeuvres*, edycja nieustalona.
355. Raynal, Histoire philosophique et politique des établissemens & du commerce des Européens dans les deux Indes, 10 wol.
Guillaume-Thomas Raynal, *Histoire philosophique et politique des établissemens et du commerce des Européens dans les deux Indes*, 1781, t. 1–10.
356. Idem, Révolution de l'Amérique, 1 wol.
Guillaume-Thomas Raynal, *Révolution de l'Amérique*, 1781.
357. Idem, Remarques sur les erreurs de l'Histoire, 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
Guillaume-Thomas Raynal, *Remarques sur les erreurs de l'Histoire*, 1783.
358. Recherches historiques et politiques sur les Etats-Unis de l'Amerique, 4 wol.
Filippo Mazzei, *Recherches historiques et politiques sur les Etats-Unis de l'Amerique*, 1788, t. 1–4.
Poznań 1845
K. 115378 (?)
359. Tableau de l'Europe, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
360. Reglement general du college 4 Barbe, 1 wol.
Reglement general du college 4 Barbe (?), 1806.
Konarzewo 1845
361. Reichard, Guide des voyageurs en Europe, 2 wol.
Heinrich August Ottokar Reichard, *Guide des voyageurs en Europe*, 1802.
Poznań 1845
K. 26625 (?)
362. Rivarol, Discours sur l'universalité de la langue française, 1 wol.
(wykreślone z inwentarza)
Antoine de Rivarol, *Discours sur l'universalité de la langue française*, 1784.

363. Idem, Oeuvres de Rivarol, 4 wol.
Antoine de Rivarol, *Oeuvres*. Pierwsze wydanie zbiorowe dzieł Rivarola ukazało się w 5 tomach w 1805 r.
364. Robertson, Histoire du Charles-Quint, 6 wol.
William Robertson, *L'histoire du règne de l'empereur Charles-Quint, précédé d'un Tableau des progrès de la société en Europe*, 1771, t. 1–6.
K. 16375 (t. 1–6, egzemplarze z podpisem Klaudyny Potockiej)
365. Robinet, Nouvelle grammaire anglois, 1 wol.
Jean-Baptiste Robinet, *Nouvelle grammaire angloise*, 1776.
366. Roland, Roland amoureux, 1 wol.
Matteo Maria Boiardo, *Roland amoureux*, tłum. Jaques Vincent du Crest, 1549. Tyt. oryg.: *Orlando innamorato* (1483).
367. Rollin, Histoire ancienne et romaine, 30 wol.
Prawdopodobnie potraktowano tu dwa odrębne dzieła Charlesa Rollina jako jedno:
Histoire ancienne des Égyptiens, des Carthaginois, des Assyriens, des Babyloniens, des Mèdes et des Perses, des Macédoniens, des Grecs, 1730–1738, t. 1–13 w 14 wol.
oraz
Histoire romaine depuis la fondation de Rome jusqu'à la bataille d'Actium, 1738–1748.
368. Rousseau, Collection complete des oeuvres de J.J. [17 wol.]
Jean Jacques Rousseau, *Collection complete des oeuvres de J.J. Rousseau*, 1780–1789, t. 1–17.
Zawartość poszczególnych tomów rozpisana jest oddzielnie wraz z liczbą woluminów.
Komplet dzieł Rousseau był wśród książek, które przyjechały do Kórnika 9 listopada 1845 r. Można przypuszczać, że ten sam komplet znajduje się dziś pod sygn. 32632.
369. Rousseau, Émile, ou De l'éducation, 1 wol.
Jean Jacques Rousseau, *Émile, ou De l'éducation*, 1762.
370. Idem, [Émile, ou De l'éducation], 1 wol.
Por. nr 369.

371. Idem, *Julie ou la Nouvelle Héloïse*, 2 wól.
Jean Jacques Rousseau, *Julie ou la Nouvelle Héloïse*, 1760.
372. Roux, *De l'Influence du gouvernement sur la prospérité du commerce*, 1 wól.
Vital Roux, *De l'Influence du gouvernement sur la prospérité du commerce*, 1800.
Konarzewo 1845
K. 26800 (?)
373. Rumford, *Essais politiques, économiques et philosophiques*, 2 wól.
Benjamin Thompson Rumford, *Essais politiques, économiques et philosophiques*, 1799.
Poznań 1845
374. Roucher, *Recherches sur la richesse des nations*, 4 wól.
Jean-Antoine Roucher, *Recherches sur la nature et les causes de la richesse des nations*, 1790.
Poznań 1845
375. Richardson, *Histoire de Miss Clarisse Harlove*, 14 wól.
Samuel Richardson, *Lettres angloises, ou Histoire de Miss Clarisse Harlove*, 1785, t. 1–14.
Poznań 1845 (tylko t. 4–14)
376. Idem, *Histoire de Sir Charles Grandison*, 7 wól.
Samuel Richardson, *Histoire de Sir Charles Grandison*, 1756, t. 1–7.
Tyt. oryg.: *The History of Sir Charles Grandison* (1753).
377. Robinson, *Aventures de Robinson Crusocé*, 1 wól.
Daniel Defoe, *Aventures de Robinson Crusocé*. Tyt. oryg.: *The Life and Strange Surprizing Adventures of Robinson Crusoe* [...] (1719).
378. St. Lucien, *Grammaire Saint Lucien*, 1 wól. (le premier volume)
Por. nr 353.
379. St. Morien, *La perspective aérienne*, 1 wól.
Saint-Morien, *La perspective aérienne, soumise à des principes puisés dans la nature; ou nouveau traité de clair-obscur et de chromatique à l'usage des artistes*, 1788.

380. Salignac, Oeuvres spirituelles, 4 wol. (wykreślone z inwentarza)
François de Salignac de La Mothe Fénelon, *Oeuvres spirituelles*,
edycja nieustalona.
381. Salluste, Les Histoires de Salluste par Beauzee, 1 wol.
Nicolas Beauzée, *Les Histoires de Salluste, traduites en français, avec Texte latin et des Notes critiques*, 1769.
382. Savary, Lettres Sur L'Égypte, 3 wol.
Claude-Étienne Savary, *Lettres sur l'Égypte, où l'on offre le parallèle des mœurs anciennes et modernes de ses habitans*, 1785–1786.
383. Histoire universelle, 2 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
384. Schwan, Nouveau dictionnaire de la langue allemande et françoise, 6 wol.
Christian Friedrich Schwan, *Nouveau dictionnaire de la langue allemande et françoise*, 1787.
385. Idem, Supplément au Dictionnaire françois-allemand, 1 wol.
Christian Friedrich Schwan, *Supplément au Dictionnaire françois-allemand*, 1798.
386. Schwedenborg, Les merveilles du ciel et de l'enfer, 2 wol.
Emanuel Swedenborg, *Les merveilles du ciel et de l'enfer et des terres planétaires et astrales. Par Emmanuel de Swedenborg, d'après le témoignage de ses yeux et de ses oreilles*. Traduit du latin par A. J. P, 1782, t. 1–2.
387. Segur, Histoire des principaux événemens du règne de Frederici Guillaume II, roi de Prusse et tableau politique de l'Europe, 3 wol.
Louis Philippe de Ségur, *Tableau historique et politique de l'Europe, depuis 1786 jusqu'en 1796, ou l'an 4; contenant l'histoire des principaux événemens du règne de F. Guillaume II, roi de Prusse; et un Précis des Révolutions de Brabant, de Hollande, de Pologne et de France*, 1800.
Poznań 1845
388. Sévigné, Choix de lettres de madame de S., 3 wol.
Françoise Marguerite de Sévigné Grignan – nieustalona edycja listów.
389. Eadem, Lettres de madame de Sévigné, 2 wol. (8 e 9 volumes)
Por. nr 388.

390. Shakespeare, Shakespeare traduit de l'anglais, 20 wol.
William Shakespeare, *Shakespeare traduit de l'anglais*, 1776–1782, t. 1–20
w 27 wol.
Poznań 1845
391. Schaw, Leçons de chimie, 1 wol.
Peter Schaw, *Leçons de chimie*, 1759.
Poznań 1845
K. 34429 (?)
392. Sigaud de la fond, Description et usage d'un cabinet de physique
expérimentale, 2 wol.
Joseph-Aignan Sigaud de La Fond, *Description et usage d'un cabinet de
physique expérimentale*, 1784 (wyd. 2), t. 1–2.
393. Sinclair, Essai sur la longévité, 1 wol.
John Sinclair, *Essai sur la longévité et questions proposées sur ce sujet intéressant*,
1802.
394. Siret, Élemens de la langue anglaise, 1 wol.
Pierre-Louis Siret, *Élemens de la langue anglaise, ou Méthode pratique pour
apprendre facilement cette langue*, 1800.
395. Spectacle de la nature, 8 wol.
Por. nr 351.
396. [...] au legis [nieczytelne], 5 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
397. Le Spectateur du Nord, 45 wol.
„Le Spectateur du Nord: journal politique, littéraire et moral” 1797–1802.
398. Smith, La richesse des nations, 1 wol.
Adam Smith, *La richesse des nations*. Tyt. oryg.: *The Wealth of Nations*
(1776).
399. Spallanzani, Sur la digestion, 1 wol.
Lazzaro Spallanzani, *Expériences sur la digestion de l'homme et de différentes
espèces d'animaux, par Lazare Spallanzani, traduit de l'italien par Jean Sene-
bier*, 1783.

400. Le Spectateur du Nord 5 annee 1801 Juin, 6 annee 1802, Mai Juni, Juillet, Aout, Septembre, Octobre, Novembre et Decembre, 9 wol.
Por. nr 397.
401. Staël-Holstein, Corinne, 2 wol.
Germaine de Staël-Holstein, *Corinne ou L'Italie*, 1807.
402. Eadem, Delphine, 6 wol.
Germaine de Staël-Holstein, *Delphine*, 1802.
403. Eadem, De la Littérature, 2 wol.
Germaine de Staël-Holstein, *De la Littérature, considérée dans ses rapports avec les institutions sociales*, 1799, t. 1–2.
K. 28766 (egzemplarz Klaudyny Potockiej)
404. Considérations sur les principaux, 3 wol.
Germaine de Staël-Holstein, *Considérations sur les principaux événements de la Révolution française*, 1818.
Poznań 1845
K. 215604 (egzemplarz Klaudyny Potockiej)
405. De l'Influence des passions sur le bonheur des individus, 1 wol.
Germaine de Staël-Holstein, *De l'Influence des passions sur le bonheur des individus et des nations*, 1796.
Konarzewo 1845
K. 25610 (egzemplarz Klaudyny Potockiej)
406. Sterne, La beautes de Sterne, 2 wol.
Laurence Sterne, *Les beautés de Sterne, formées de plusieurs de ces lettres et de ses Sermons*.
407. Sue, Essai sur la physiognomonie, 1 wol.
Jean Joseph Sue, *Essai sur la physiognomonie des corps vivants, considérée depuis l'homme jusqu'à la plante*, 1797.
Konarzewo 1845
K. 114981 (?)
408. Idem, Histoire de Galvanisme, 2 wol.
Jean Joseph Sue, *Histoire de Galvanisme*, 1802.
Poznań 1845

409. Sylvain, Pour et contre la Bible, 1 wol.
Sylvain Maréchal, *Pour et contre la Bible*, edycja nieustalona.
410. [Zapis ołówkiem, nieczytelny], 5 wol.
411. Tableau annuel des progrès de la physique, 1 wol.
Tableau annuel des progrès de la physique, de l'histoire naturelle et des arts (?). Edycja nieustalona.
412. Tableau de l'Europe, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
413. Tableau de Lisbonne, en 1796, 1 wol.
Tableau de Lisbonne, en 1796; suivi de Lettres écrites de Portugal sur l'état ancien et actuel de ce royaume, 1797.
414. Tacite, Traduction de Tacite, 7 wol.
Nieustalona, francuska edycja dzieł Tacyta.
415. Terence, 1 wol.
Nieokreślone dzieło Terencjusza.
416. Thomas, Oeuvres de M. Thomas, 4 wol.
Antoine Léonard Thomas, *Oeuvres de M. Thomas*, 1774, t. 1–4.
Poznań 1845
K. 18757 (?)
417. Thunmann, Description de la Crimée, 1 wol.
Johann Thunmann, *Description de la Crimée*, edycja nieustalona.
418. Tilhol, Galerie du Musée, 10 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
419. Tissot, Oeuvres de M. Tissot, 9 wol.
Samuel Auguste André David Tissot, *Oeuvres de M. Tissot*, 1783, t. 1–9.
Poznań 1845 (t. 2–9)
420. Tourtelle, Élémens d'Hygiène, 2 wol.
Étienne Tourtelle, *Élémens d'hygiène, ou De l'influence des choses physiques et morales sur l'homme, et des moyens de conserver la santé*, 1794, t. 1–2.

- Poznań 1845
K. 228143
421. Traite des plantes, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
422. Turgot, Vie de Monsieur Turgot, 1 wol. (wykreślone z inwentarza, ale dopisane na następnej stronie)
Jean-Antoine-Nicolas de Caritat Condorcet, *Vie de Monsieur Turgot*, 1786.
Konarzewo 1845
K. 228284
423. Traits detuches de l'histoire, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
424. Tressan, La mythologie comparée avec l'histoire, 2 wol.
Maurice-Élisabeth de Lavergne de Tressan, *La mythologie comparée avec l'histoire; ouvarge destiné à l'éducation de la jeunesse*, 1802, t. 1–2.
425. Tailhie, Abrégé de l'Histoire ancienne de Rollin, 2 wol.
Jacques Tailhié, *Abrégé de l'Histoire ancienne de Rollin*, 1744, t. 1–5.
Konarzewo 1845
426. Tableau de Paris en 1782, 4 wol.
Tableau de Paris en 1782, wyd. Louis-Sébastien Mercier.
427. Tasso, La Jérusalem délivrée, 2 wol.
Nieokreślone, francuskie wydanie dzieła Torquatta Tassa *La Gerusalemme liberata* (1581).
428. Trimmer, Introduction familière à la connoissance de la nature, 1 wol.
Sarah Trimmer, *Introduction familière à la connoissance de la nature, traduction libre de l'anglois de Mrs. Trimmer*, 1795.
429. Tressan, Extrait de Roland l'Amoureux, 1 wol.
Maurice-Élisabeth de Lavergne de Tressan, *Extrait de Roland l'Amoureux*, 1780.
Konarzewo 1845
K. 19295

430. Roland furieux trad. De l'Arioste, 4 wol.
Ludovico Ariosto, *Roland furieux, poeme héroïque de l'Arioste*, tłum. Maurice-Élisabeth de Lavergne de Tressan, 1780, t. 1–4. Tyt. oryg.: *Orlando furioso* (1516).
Poznań 1845 (t. 1, 2, 4)
431. Vauvenargues, Oeuvres completes, 2 wol. (wykreślone z inwentarza)
Luc de Clapiers de Vauvenargues, nieustalona edycja dzieł.
432. Vertot, Histoire des révolutions de la République romaine, 2 wol. (notatka „u Tytusa”)
René Aubert de Vertot, *Histoire des révolutions arrivées dans le gouvernement de la République romaine*, 1767, t. 1–3.
K. 137246
433. La Vie du Guillaume Prince d'Orange, 1 wol.
Edycja nieustalona.
434. Vie du Duc d'Orleans, 1 wol
Dzieło niezidentyfikowane.
435. Villers, Essai sur l'esprit et l'influence de la réformation, 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
Charles de Villers, *Essai sur l'esprit et l'influence de la réformation de Luther, ouvrage qui a remporté le prix sur la question proposée dans la séance publique du 15 germinal an X (5 avril 1802)*, [1802].
436. Volney, Lecons d'histoire, 1 wol.
Constantin-François de Chasseboeuf Volney, *Lecons d'histoire prononcées à l'École normale en l'an III de la République française*, [1794].
437. Idem, Les Ruines, 1 wol.
Constantin-François de Chasseboeuf Volney, *Les Ruines, ou Méditations sur les révolutions des empires*, 1792.
Konarzewo 1845
K. 228258 (?)
438. Idem, Tableau du climat d'Amérique, 2 wol.
Constantin-François de Chasseboeuf Volney, *Tableau du climat et du sol des Etats-Unis d'Amérique, suivi d'éclaircissemens sur la Floride*, 1803, t. 1–2.

439. Voltaire, Collection complete des oeuvres de M. de V., 57 wol.
Voltaire, *Collection complete des oeuvres de M. de Voltaire*, 1771–1781,
t. 1–57.
440. Idem, Histoire abrégée de Charles XII, 1 wol.
Voltaire, *Histoire abrégée de Charles XII, roi de Suède*, 1769.
441. Idem, Pensées de Voltaire, 1 wol.
Voltaire, *Pensées, remarques et observations de Voltaire, ouvrage posthume*,
1802.
442. Idem, Oeuvres diverses de M. de Voltaire, 1 wol.
Voltaire, *Oeuvres diverses de M. de Voltaire*, 1746.
Poznań 1845
443. Les voyages de [Celicie?], 4 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
444. Walckenaer, Essai sur l'histoire de l'espèce humaine, 1 wol.
Charles-Athanase Walckenaer, *Essai sur l'histoire de l'espèce humaine*, 1798.
Poznań 1845
K. 26727
445. Wandelaincourt, Méthode latine, 1 wol.
Antoine-Hubert Wandelaincourt, *Méthode, où l'on réduit à sept questions, toutes les règles nécessaires pour apprendre, très facilement et en peu de temps, les vrais principes de la langue latine*, edycja nieustalona.
446. Warens, Mémoires de M Warens, 1 wol.
Louise-Éléonore de Warens, *Mémoires de Madame de Warens, suivis de ceux de Claude Anet*, 1786.
Poznań 1845
447. Young, Voyages en France pendant les années 1787–88–89 et 90, 3 wol.
Arthur Young, *Voyages en France pendant les années 1787–88–89 et 90, traduction de François Soules*, 1794, t. 1–3.
448. Vincent, Instruction pratique sur l'art de fanger, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
449. Wolke, Méthode naturelle d'instruction, 1 wol.
Christian Heinrich Wolke, *Méthode naturelle d'instruction*, [1782?].

CZEŚĆ II. SZTUKI TEATRALNE

450. Rodolphe Kreutzer, *Les amours d'Antoine et de Cleopatre: ballet historique en trois actes*, 1808
Konarzewo 1845
K. 113197 (?)
451. *Aristippe, Comédie Lyrique*, 1808
452. Pierre Corneille, *Arianne*
453. Pierre Corneille, *Cinna, ou la Clémence d'Auguste*
454. Pierre Corneille, *Héraclius: tragédie en cinq actes et en vers*
455. Pierre Corneille, *Horace*
456. Pierre Corneille, *Nicomède*
457. Pierre Corneille, *Polyeucte*
458. Pierre Corneille, *Sertorius: tragédie*
459. Pierre Corneille, *Rodogune, princesse des Parthes: tragédie en cinq actes*
460. Jean-Baptiste Collet, *La partie de chasse de Henri IV*
461. Jean-Francois Collin d'Harleville, *Le Vieux célibataire*
462. Pierre-Claude La Chaussée, *La Gouvernante: comédie nouvelle en 5 actes*
463. Pierre Laurent de Belloy, *Gabrielle de Vergy, tragédie*
464. Pierre Laurent de Belloy, *Gaston et Bayard, tragédie*
465. Jean-François Ducis, *Abufar, ou la Famille arabe*
466. Jean-François Ducis, *Hamlet tragédie en cinq actes*
467. Jean-François Ducis, *Othello ou le More de Venise*
468. Charles-Albert Demoustier, *Le Conciliateur, ou l'homme aimable, comédie*
469. Alexandre Duval, *La jeunesse de Henri V*
470. Charles-Guillaume Étienne, *Une heure de mariage*
Konarzewo 1845
471. Philippe-François-Nazaire Fabre d'Églantine, *L'intrigue épistolaire, comédie en cinq actes*
472. Jean-Pierre Claris de Florian, *Le Bon Père*

-
473. Carlo Goldoni, *Le Bourru bienfaisant*
474. Grepet, *Le mechant*
475. Nicolas-François Guillard, *Iphigénie en Tauride*
476. Jean François de La Harpe, *Le Comte de Warwick, tragédie*
477. Jean François de La Harpe, *Mélanie*
478. Jean-Baptiste Sauvé de La Noue, *La Coquette corrigée, comédie en cinq actes*
479. Jean-Jacques Le Franc de Pompignan, *Didon tragédie en cinq actes*
480. Antoine-Marin Le Mierre, *La veuve du Malabar ou L'empire des coutumes: tragédie*
481. Pierre de Marivaux, *La mère confidente*
482. Pierre de Marivaux, *Le legs comédie en 1 acte*
483. Alphonse Martainville, *La œbanqueroute du Savetier à propos de botte*
484. Molière, *Le misanthrope*
485. Molière, *Le Philinte de Molière, ou La suite du Misanthrope*
486. Pierre de Marivaux, *Le Père prudent et équitable*
487. Alexis Piron, *La Métromanie: comédie*
488. Jean Racine, *Phèdre tragédie en cinq actes*
489. François-Just-Marie Raynouard, *Les templiers tragédie en cinq actes*
Poznań 1845
490. Jean François Regnard, *Le Légataire universel*
491. Bernard-Joseph Saurin, *Blanche et Guiscard, tragédie*
492. Joseph-Alphonse Esménard, *Le triomphe de Trajan: tragédie lyrique en 3 actes*
493. Voltaire, *Brutus*
494. Voltaire, *Adélaïde du Guesclin*
495. Voltaire, *Alzire ou les Américains*
496. Voltaire, *Mérope*
497. Voltaire, *Nanine ou le Préjugé vaincu*
498. Voltaire, *La Mort de César*
499. Voltaire, *Le Fanatisme ou Mahomet le prophète*

- 500. Voltaire, *Cedipe*
- 501. Voltaire, *Oreste*
- 502. Voltaire, *Sémiramis*
- 503. Voltaire, *Tanocrède*
- 504. Voltaire, *Zaire*

CZEŚĆ III. KSIĄŻKI W JĘZYKU ANGIELSKIM

- 505. Berg, *New Sentimental Journey*, 1 wol.
Laurence Sterne, *New Sentimental Journey*, tłum. F.C.A. Berg, 1787.
- 506. Boyer, *Boyer's Royal dictionary*, 2 wol.
Abel Boyer, *Boyer's Royal dictionary*, 1699.
- 507. Campe, *Robinson the younger*, 1 wol.
Joachim Heinrich Campe, *Robinson the Younger*, 1781–1782. Tyt. oryg.: *Robinson der Jüngere* (1779–1780).
- 508. *The Child's Best Instructor*, 1 wol
John Entick, *The Child's Best Instructor in Spelling and Reading*, 1764.
- 509. Congreve, *Congreve works*, 2 wol.
William Congreve, *The works of William Congreve*, edycja nieustalona.
- 510. *Elegants extracts in verse*, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
- 511. Entick, *The new spelling dictionary*, 1 wol.
John Entick, *The new spelling dictionary*, edycja nieustalona.
- 512. *Farces*, 6 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
- 513. Fielding, *Tom Jones*, 4 wol.
Henry Fielding, *The History of Tom Jones, a Foundling*, 1749.

514. Goldsmith, The history of England, 4 wol.
Oliver Goldsmith, *The history of England*, edycja nieustalona.
515. Idem, History of Greece, 1 wol.
Oliver Goldsmith, *History of Greece*, edycja nieustalona.
516. The governess, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
517. Hawkesworth, Hawkesworth's voyages, 3 wol.
John Hawkesworth, *An Account of the Voyages undertaken (by the Order of his Present Majesty) for Making Discoveries in the Southern Hemisphere, and successively performed by Commodore Byron, Capitain Wallis, Capitain Carteret, and Capitain Cook, 1773 (2 wyd.), t. 1–3.*
K. 34445 (egzemplarze Klaudyny Potockiej)
518. Johnson, Johnson's dictionary, 2 wol.
Samuel Johnson, *Dictionary of the English language*, 1755.
519. Milton, Milton's works, 2 wol.
John Milton, nieustalona edycja dzieł.
520. Idem, Milton's Paradise lost, 1 wol. (pierwotnie 2 wol.)
John Milton, *Paradise lost*, 1667.
521. Newton, Newton's Milton Paradise lost, 1 wol. (wykreślone z inwentarza)
John Milton, *Paradise lost*, oprac. Thomas Newton, 1749.
522. Idem, [Milton's Paradise] Regained, 1 wol. (pierwotnie 2 wol.)
John Milton, *Paradise Regained*, oprac. Thomas Newton, 1752.
523. Observations on modern gardening, 1 wol.
Thomas Whately, *Observations on modern gardening: illustrated by descriptions*, 1771.
Poznań 1845
K. 26230 (?)
524. Pope, Pope's Iliad, 5 wol.
Homer, *Iliad*, tłum. Alexander Pope, 1715–1720.

525. Idem, [Pope's] *Odyssey*, 4 wol.
Homer, *Odyssey*, tłum. Alexander Pope, 1726.
526. Idem, [Pope's] works, 6 wol.
Alexander Pope, *Works*, edycja nieustalona.
527. Retzer, Choice of the best poetical pieces, 6 wol.
Joseph Friedrich von Retzer, *Choice of the best poetical pieces of the most eminent english poets*, 1783–1786, t. 1–6.
528. Hints to gentlemen of landed property, 1 wol.
Nathaniel Kent, *Hints to gentlemen of landed property*, 1775.
529. Robertson, History of the reign of the Emperor Charles V, 4 wol.
William Robertson, *History of the reign of the Emperor Charles V*, 1787, t. 1–4.
Konarzewo 1845
K. 114765 (?)
530. Idem, The history of America, 2 wol.
William Robertson, *The history of America*, 1777.
531. The Man of Feeling, 1 wol.
Henry Mackenzie, *The Man of Feeling*, 1771.
532. Select pieces in english prose and verse, 1 wol.
Edycja nieustalona.
533. Siret, Élemens de la langue anglaise, 1 wol.
Por. nr 394.
534. Shakespeare, The works of Shakespeare, 12 wol.
Edycja nieustalona.
535. Shandy, The Life and Opinions of Tristram Shandy gentleman, 3 wol.
Laurence Sterne, *The Life and Opinions of Tristram Shandy, Gentleman*, 1759–1767, t. 1–9.
536. The Vicar of Wakefield, 1 wol.
Oliver Goldsmith, *The Vicar of Wakefield. A Tale*, 1784.
Konarzewo 1845
K. 18731 (?)

537. Voltaire, *Pieces de theatre*, 1 wol.
Edycja nieustalona.
538. Yorick, *Sentimental Journey Through France and Italy*, 1 wol.
Laurence Sterne, *A Sentimental Journey Through France and Italy*, 1768.
539. Zimmermann, *Essay on national pride*, 1 wol.
Johann Georg Zimmermann, *Essay on national pride*, 1771.
540. Cook, Capt. *Cook's voyage to the Northern hemisphere*, 2 wol.
James Cook, *A voyage to the Pacific ocean. Undertaken, by the command of His Majesty, for making discoveries in the Northern hemisphere*, 1784.
541. King, Captain *King's Continuation of Cook's Voyages*, 1 wol.
Edycja nieustalona.
542. Cook, *Cook's 2nd voyage round the world*, 2 wol.
Edycja nieustalona.
543. Forster, John Reinold *Forster's Observations made during a voyage round the world with Capt. Cook*, 1 wol.
Johann Reinhold Forster, *Observations made during a voyage round the world on physical geography, natural history and ethic philosophy*, 1778.
Konarzewo 1845
K. 39927 (egzemplarz Klaudyny Potockiej)
544. Georg Foster, *oyage round the world with capt. James Cook*, 2 wol.
Georg Forster, *A Voyage Round the World, in his Britannic Majesty's Sloop, Resolution, comanded by Capt. James Cook during the Year 1772, 3, 4 and 5, 1777*, t. 1-2.
Konarzewo 1845
K. 34614 (egzemplarze Klaudyny Potockiej)
545. Forster, *Voyage to new Guinea and the Moluccas*, 1 wol.
Thomas Forrest, *A Voyage to New Guinea, and the Moluccas. from Balam-bangan: [...] during the Years 1774, 1775 and 1776*, 1779.
K. 34670 (egzemplarz Klaudyny Potockiej)

CZEŚĆ IV. KSIĄŻKI W JĘZYKU POLSKIM

546. Algiebra dla Szkół Narodowych, 1 wol.
Simon Antoine Jean L'Huillier, *Algiebra dla szkół narodowych*,
tłum. Andrzej Gawroński, 1782.
547. Andromeda drama liryczne, 1 wol.
Ludwik Osiński, *Andromeda. Drama liryczne w 1 akcie, z muzyką Józefa
Elsnera, reprezentowane pierwszy raz na Teatrze Narodowym w Warszawie
dnia 14 stycznia 1807 w obecności Napoleona*, 1808.
548. Arytmetyka Dla Szkół Narodowych, 1 wol.
Simon Antoine Jean L'Huillier, *Arytmetyka dla szkół narodowych*, 1778.
549. Dykcyonarz starożytności, 1 wol.
Grzegorz Piramowicz, *Dykcyonarz starożytności dla szkół narodowych*, 1779.
550. Krasicki, Dzieła poetyckie, 1 wol.
Ignacy Krasicki, *Dzieła poetyckie*, wyd. F.K. Dmochowski, 1802, t. 1–2.
551. Idem, Bajki i przypowieści, 1 wol.
Ignacy Krasicki, *Bajki i przypowieści na cztery części podzielone*, 1779.
552. Geometrya Dla Szkół Narodowych, 2 wol.
Simon Antoine Jean L'Huillier, *Geometrya Dla Szkół Narodowych*, 1780–1781,
t. 1–2.
553. Grammatyka na klasę III, 1 wol.
Onufry Kopczyński, *Grammatyka dla szkół narodowych na klasę III*, 1783.
554. Książnin, Poezye Franciszka Dyonizego Książnina, 1 wol.
Franciszek Dionizy Książnin, *Poezye Franciszka Dyonizego Książnina.
Edycya zupełna*, 1787.
555. Konstytucye na zakończenie konfederacyi, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.

556. Krajewski, *Historia Stefana na Czarncy Czarnieckiego, wojewody kijowskiego przez K.*, 1 wol.
Michał Dymitr Krajewski, *Historia Stefana na Czarncy Czarnieckiego, wojewody kijowskiego, hetmana polnego koronnego*, 1787.
K. 15292 (egzemplarz z notatką „Konarzewo”)
557. *Listy do Małachowskiego*, 3 wol.
Hugo Kołłątaj, *Do Stanisława Małachowskiego Referendarza Koronnego, O Przyszłym Seymie Anonyma Listów kilka*, 1788–1789, t. 1–3.
558. *Logarytmy dla szkół narodowych*, 1 wol.
Ignacy Zaborowski, *Logarytmy dla szkół narodowych*, 1787.
Poznań 1845
K. 127721 (?)
559. *Nowy Robinson*, 2 wol. (pierwotnie 1 wol.)
Prawdopodobnie przekład z: Joachim Heinrich Campe, *Robinson der Jüngere* (1779/80).
560. *Nowy zbiór praw Obojga Narodów*, 2 wol.
Antoni Trębicki, *Prawo Polityczne i Cywilne Korony Polskiej Y Wielkiego Xięstwa Litewskiego to Iest: Nowy Zbior Praw Obojga Narodow Od Roku 1347. Az Do Terazniejszych Czasow*, 1789–1791, t. 1–2.
561. *Ostrowski, Prawo cywilne*, 2 wol.
Teodor Ostrowski, *Prawo cywilne, albo szczególne, narodu polskiego z statutów i konstytucji koronnych i litewskich zebrane, rezolucjami Rady Nieustającej objaśnione, dodatkami z praw kanonicznego, magdeburskiego i chełmińskiego pomnożone i porządkiem praw rzymskich ułożone*, 1784, t. 1–2.
562. *Płata Woyska Y Chleb Zasłużonych*, 1 wol.
Płata Woyska Y Chleb Zasłużonych: To Iest Taryffy, Kwart, Hyberty, Pogłownego, Łanowego, Y inne przydatki dla wygody y ciekawości publiczney. Zebrane, y Do Druku Podane, 1771.
Poznań 1845
563. *Powszechna ustawa sądowa dla Galicyi Zachodniej*, 1 wol.
Powszechna ustawa sądowa dla Galicyi Zachodniej, 1796 (?).
564. *Prawa, Konstytucye Y Przywileie Krolestwa Pol.*, 1 wol.
Prawa, Konstytucye Y Przywileie Krolestwa Polskiego y Wielkiego Xięstwa

- Litewskiego y wszystkich Prowincyi należących Na Walnych Seymach Koronnych Od Seymu Wiślickiego Roku Pańskiego 1347 Aż do ostatniego Seymu Uchwalone, 1786.*
565. Roczniki Towarzystwa Warsz., 1 wol.
„Roczniki Towarzystwa Warszawskiego Królewskiego Przyjaciół Nauk”, 1802–1830.
566. Rozmowy i podróże Wybickiego, 1 wol.
Józef Wybicki, *Rozmowy i podróże ojca z dwoma synami*, [1797 ca].
567. Książka dla młodziańskiego wieku, 1 wol.
Jean-Baptiste Pujoux, *Książka dla młodziańskiego wieku czyli Nauki zabawne z historyi naturalney zwierząt i roślin*, 1804 (wyd. 2, dwujęzyczne). Tyt. oryg.: *Livre du second age, ou instrcions amusantes sur l'histoire naturelle des Animaux et des Vegetaux*.
Pierwsze wyd. franc ukazało się w r. 1800.
568. Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych, 1 wol.
Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchji austryjackiej: z późniejszymi odnośnemi ustawami i rozporządzeniami, edycja nieustalona.
569. Satyry, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
570. Skrzetuski, Prawo polityczne narodu pol., 2 wol.
Wincenty Skrzetuski, *Prawo Polityczne Narodu Polskiego*, 1782–1784, t. 1–2.
571. Uniwersał Przed Seymowy, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
572. Ustawa konstytucyina
Dzieło niezidentyfikowane.
573. Ustawy Cywilne Dla Galicyi Zachodniey, 2 wol.
Ustawy Cywilne Dla Galicyi Zachodniey, 1797, cz. 1–2.
574. Uwagi nad położeniem Polski, 1 wol.
Hugo Kołłątaj, *Uwagi nad teraznieyszem położeniem tey części ziemi polskiej, którą od pokoju tylżyckiego zaczęto zwać Xięstwem Warszawskim*, 1808.

575. Werda, Indigenat Ziem Pruskich, 1 wol.
Jan Werda, *Indigenat Ziem Pruskich albo Prawa y Privilegia od Krolow y Rzpety Polskiew Obywatelom tey przezacney prowinciey nadane*, 1652.
576. Woyna chocimska, 1 wol.
Ignacy Krasicki, *Wojna chocimska*, 1780.
577. Young, Nocy Younga, 1 wol.
Edward Young, *Nocy Younga*, 1792, t. 1–2. Tyt. oryg.: *The Complaint, or Night Thoughts on Life, Death, and Immortality* (1742–1745).
578. Zbiór cywilnego powszechnego prawa, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
579. Zbiór sądowy, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
580. Zbior ustaw o karach dla Galicyi Zachodniey, 1 wol.
Edycja nieustalona.
581. Życie Jerzego Ossolińskiego, 2 wol. (pierwotnie 1)
Franciszek Bohomolec, *Życie Jerzego Ossolińskiego, kanclerza wielkiego koronnego, lubelskiego, lubomskiego, lubaczowskiego, bogusławskiego, brodnickiego, ryckiego, derpskiego, adzielskiego, stanisławowskiego i bydgoskiego starosty*, 1777, t. 1–2.
582. Dziennik Praw No 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, et 9, 5 wol.
„Dziennik praw Królestwa Polskiego” nr 1–9 (1816–1825).
583. Zbiór encyklopedyczny część 2ga, 1 wol.
Jean Hauteperre, *Zbiór krótki encyklopedyczny wszystkich umiejętności pomnożony historyą powszechną aż do naszych czasów*, 1806.
584. Pamiętnik Warszawski 1817 czerwiec, 1 wol.
„Pamiętnik Warszawski, czyli Dziennik Nauk i Umiejętności”, 1817 t. 8 (czerwiec).
585. Pamiętnik Rolniczy, 2 wol.
„Pamiętnik Rolniczy Warszawski”, 1817.
586. Diariusz Seymu Król. Polskiego, 1 wol.
Dyaryusz Seymu Królestwa Polskiego, 1818

587. O chodowaniu, uzytku, mnozeniu drzew, 1 wol.
Stanisław Karol Wodzicki, *O chodowaniu, uzytku, mnozeniu i poznawaniu drzew, krzewów, roślin i ziół celniejszych ku ozdobie ogrodów przy zastósowaniu do naszey strefy dzieło miłośnikom ogrodów poświęcone*, 1818.
Poznań 1845
588. [Zapis ołówkiem, nieczytelny], 2 wol.
589. Wykład sposobu wzajemnego uczenia, 1 wol.
Wykład sposobu wzajemnego uczenia zwanego metodą Lankastra, dla dokładnego objaśnienia, chcących ten sposób zaprowadzić, a mianowicie nauczycieli do prowadzenia Szkoły według tego urządzenia sposobiących się, 1819.
590. Potocki, O płodozmianach, 1 wol.
Aleksander Potocki, *O płodozmianach*, 1805.
591. Held, Kalendarz Leśny i Łowiecki, 1 wol.
Kalendarz Leśny i Łowiecki, wyd. Held, 1817.
Cytowany w: „Sylwan. Dziennik Nauk Leśnych i Myśliwych”, Warszawa 1820, t. 1, s. 104.
Poznań 1845

CZĘŚĆ V. KSIĄŻKI W JĘZYKU ŁACIŃSKIM LUB Z KRĘGU KULTURY ANTYCZNEJ

592. Aelius Donatus, Aelii Donati Vetustissimi Grammatici elementa, 1 wol.
Aelius Donatus, *Grammatici elementa*.
593. Anecdota Jablonoviana, 1 wol.
Józef Andrzej Załuski, *Anecdota Jablonoviana seu singulari quaedam de Celsissima Jablonoviorum Domo colecta*, 1751.
594. Lhomond, Éléments de la grammaire latine, 1 wol.
Éléments de la grammaire latine, 1779.
595. Cicero, Ciceronis Orationes, 3 wol.
Marcus Tullius Cicero, *Orationes*.
596. Idem, Marci Tulli Ciceronis opera, 14 wol.
Marcus Tullius Cicero, *Opera*.

597. Decius Junius, Juwenalis Satyrae, 1 wol.
Decimus Iunius Iuvenalis, *Satyrae*.
598. De scriptorum Poloniae et Prussiae, 1 wol.
David Braun, *De scriptorum Poloniae et Prussiae Historicorum, Politicorum et Ictorum typis impressorum ac Manuscriptorum In Bibliotheca Brauniana Collectorum*, 1723.
599. Esope, Fables d'Ésope en grec, 1 wol.
Aesopus, *Fabulas*.
600. Horace, latin et français, 2 wol.
Horatius – nieokreślone dzieła w wydaniu dwujęzycznym (francuskim i łacińskim).
601. Joannis Długossi seu Longini historia Poloniae, 1 wol.
Jan Długosz, *Annales seu Cronicae incliti regni Poloniae*.
602. Julius Caesar, Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico, 1 wol.
Caius Iulius Caesar, *Commentarii De Bello Gallico*.
603. Justinus, Justini Historiarum Philippicarum, 1 wol.
Marcus Iunianus Iustinus, *Historiarum Philippicarum*.
604. Leçons latines de littérature et de morale, 2 wol.
Edycja nieustalona.
605. Lucrece, latin et français, 2 wol.
Lucretius – nieokreślone dzieła w wydaniu dwujęzycznym (francuskim i łacińskim).
606. Museum Cortonense, 1 wol.
Francesco Valesio, Antonio Francesco Gori, Ridolfino Venuti, *Museum Cortonense: in quo vetera monumenta complectuntur anaglypha, thoremata, gemmae insculptae insculptaeque quae in Academia etrusca ceterisque nobilium virorum domibus adservantur, in plurimus tabulis aereis distributum*, 1750.
607. Noël, Gradus ad Parnassum, 1 wol.
François-Joseph-Michel Noël, *Gradus ad Parnassum, ou Nouveau dictionnaire poétique latin-français*, (liczne edycje XIX-wieczne).
608. Processus iudiciarius Regni Polo., 1 wol.
Tomasz Drezner, *Processus iudiciarius Regni Poloniae*, 1601.

609. Quint Carte, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
610. Quintilianus, 2 wol.
Marcus Fabius Quintilianus – niezidentyfikowane dzieło.
611. Q Curtius Rufus, de rebus gestis, 1 wol.
Quintus Curtius Rufus, *De rebus gestis Alexandri Magni*.
612. Salluste, avec le français, 1 wol.
Crispus Gaius Sallustius – niezidentyfikowane dzieło.
613. Selectae e profanis scriptoribus historiae, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
614. Tacitus, Taciti Opera, 1 wol.
Publius Cornelius Tacitus, *Opera*.
615. Virgilius, Les Géorgiques de Virgile par Delille français, 2 wol.
Publius Vergilius Maro, *Les Géorgiques de Virgile*, tłum. Jacques Delille, 1770.
616. Idem, P. Virgilio Maronis Opera. 1 wol.
Publius Vergilius Maro, *Opera*.
617. Wandelaincourt, Méthode latine, 1 wol.
Antoine-Hubert Wandelaincourt, *Méthode latine, où l'on réduit à sept questions [...]*, 1802 (5 wyd.).
618. Wolff, Elementa matheseos, 5 wol.
Christian Freiherr von Wolff, *Elementa matheseos universæ: qui commentationem de methodo mathematica, arithmetica, geometriam*, 1742.
Poznań 1845
619. Jus commune Borussium, 4 wol.
Edycja nieustalona.
620. Ciceronis, Selecta opera philosophica.
Marcus Tullius Cicero, *Selecta opera philosophica*.

CZEŚĆ VI. KSIĄŻKI W JĘZYKU NIEMIECKIM

621. Allgaier, Neue Anweisung zum Schachspiel, 1 wol.
Johann Allgaier, *Neue theoretisch-praktische Anweisung zum Schachspiel*, 1796.
622. Buchen, Weltgeschichte für Jugend, 3 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
623. Basedow, Das Basedowische Elementar, 3 wol.
Johann Bernhard Basedow, *Das Basedowische Elementar*, 1785.
624. Idem, Methodenbuch, 1 wol.
Johann Bernhard Basedow, *Methodenbuch für Väter und Mütter der Familien und Völker*, 1770.
625. Benkowitz, Das italienische Kabinet oder Merkwürdigkeit aus Rom und Neapol, 1 wol.
Carl Benkowitz, *Das italienische Kabinet oder Merkwürdigkeit aus Rom und Neapol*, 1804.
626. Bertuch, Bertuch's Bilderbuch, 6 wol.
Friedrich Johann Justin Bertuch, *Bilderbuch für Kinder*, 1790–1830, t. 1–12.
627. Funke, Ausführlicher Text zu Bertuch's Bilderbuche, 7 wol.
Karl Philipp Funke, *Ausführlicher Text zu Bertuch's Bilderbuche*, 1799.
628. Gall, Etwas über Herrn Dr Gall's Hirnschädel Lehre von Johann Gottlob Vater, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
629. Geschäfte der Hausmutter, 5 wol.
Die Geschäfte der Hausmutter, 1791.
630. Grattenauer, Ueber den Wachseproiura, 1 wol.
Carl Wilhelm Friedrich Grattenauer, *Ueber die Wechselprocura*, 1800.

631. Höck, Erdbeschreibung und Statistik, 1 wol.
Johann Daniel Albrecht Höck, *Handbuch der neuesten Erdbeschreibung und Statistik*, 1802.
632. Hufeland, Die Kunst das menschliche Leben zu verlängern Scönologia oder Ideen aus dem Gebiete der Landenschaften, 1 wol.
Christoph Wilhelm Hufeland, *Die Kunst das menschliche Leben zu verlängern*, 1796.
633. Magazin aller neuen Erfindungen, 1 wol.
„Magazin aller neuen Erfindungen, Entdeckungen und Verbesserungen”, czasopismo wydawane przez Christiana Ludwiga Seebaşa i Friedricha Gotthelfa Baumgärtnera.
634. Johann Allgaier, Ueber den Schachspiel, 1 wol.
Por. nr 621.
635. Jackini, Anleitung zur Pflanzenkenntniss, 1 wol.
Nikolaus Joseph Freiherr von Jacquin, *Anleitung zur Pflanzenkenntniß nach Linné's Methode. Zum Gebrauche der Vorlesungen, an der Universität*, 1800.
636. Rochov, Der Kinderfreund
Friedrich Eberhard von Rochow, *Der Kinderfreund. Ein Lesebuch zum Gebrauch in Landschulen*, 1776–1779, t. 1–2.
637. Rosenstein, Rosenstein's Kinderkrankheiten, 1 wol.
Nils Rosén von Rosenstein, *Kinderkrankheiten*, edycja niestaloną.
638. Tian, Gedichte und Phantasien, 1 wol.
Karoline Günderodes, *Gedichte und Phantasien*, 1804.
639. Vogel, Pohnisches Lesebuch, 1 wol.
Daniel Vogel, *Polnisches Lesebuch; das ist Sammlung von philologischen Lehren und Vergnügungen für die Anfänger der polnischen Sprache*, 1785.
640. Polsfier, Wegweiser durch die Sehenswürdigkeiten in und am Dessau, 1 wol.
August Rode, *Wegweiser durch die Sehenswürdigkeiten in und um Dessau: H. 1 Wegweiser durch die Sehenswürdigkeiten in Dessau*, 1795.
641. Young, Young's Nachtgedanken, 4 wol.
Edward Young, *D. Edouard Youngs Klagen, oder Nachtgedanken über Leben, Tod und Unsterblichkeit*, 1760–1761. Tyt. oryg.: *The Complaint, or Night Thoughts on Life, Death, and Immortality* (1742–1745).
Por. też nr 577.

-
642. Kraus, Staatswirthschaft, 3 wol.
Christian Jakob Kraus, *Staatswirthschaft*, 1808–1811, t. 1–5.
643. Soden, Rational Oekonomie, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
644. Reibnitz, Verschläge zur Auseinandersetzung, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
645. Woltmann, Geist der neuen Pr. Sta. Org., 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
646. Bülow, Ueber die Mittel, 1 wol.
Dzieło niezidentyfikowane.
647. Jaegnin, Anleitung zur Pflannzenkemch (?), 1 wol
Dzieło niezidentyfikowane.
648. Böcktz, Wiens lebende Schriftsteller, 1 wol.
Franz Heinrich Böcktz, *Wiens lebende Schriftsteller hunstler und dilettanten Runstsache*, 1821.
649. Arnold's Kurz gefasste Englische Grammatick, 1 wol.
Theodor Arnold, *Grammatica Anglicana Concentrata, oder kurzgefaßte Englische Grammatic*, 1736.
650. Müller, Anweisung zur Kentniss der Künstlichen himmels und Erdkugeln, 2 wol.
J. W. Müller, *Anweisung zur Kenntniss der Künstlichen Himmels- und Erdkugeln*, 1810.
651. Magazin aller neuen Erfindungen, 2 wol.
Magazin aller neuen Erfindungen, Entdeckungen und Verbesserungen für Fabrikanten, Manufakturisten, Künstler, Handwerker und Oekonomen, 1807.
652. God wi oder das Steinerne bild der Mutter (von Maria), 1 wol.
Clemens Maria Brentano, *Godwi oder Das steinerne Bild der Mutter*, 1801.
653. Marcard, Ueber den gebrauch der Bäder, 1 wol.
Heinrich Matthias Marcard, *Ueber die Natur und den Gebrauch der Bäder*, 1793.

BIBLIOGRAFIA

- Dworzaczek Włodzimierz, *Ksawery Działyński 1756–1819*, Kórnik 2006.
- Karolczak Kazimierz, *Dzieduszyccy. Dzieje rodu. Linia poturzycko-zarzecka*, Kraków 2001.
- Kąsinowska Róża, *Pałac w Konarzewie*, Kórnik 2013.
- Klopstock Friedrich Gottlieb, *Le Messie*, Paryż 1769, sygn. BN 128252.
- Kosmanowa Bogumiła, *Przegląd badań nad historią bibliotek w Polsce*, [w:] „Rocznik Biblioteki Narodowej” 1981, t. XVI, s. 47–78.
- Kosmanowa Bogumiła, *Uwagi o periodyzacji historii bibliotek polskich*, „Przegląd Biblioteczny” 1978, R. 44, z. 1, s. 25–37.
- Lelewel Joachim, *Biblijograficznych ksiąg dwoje*, t. 1, Wilno 1823, t. 2, 1826.
- Marciniak Ryszard, *Biblioteka Kórnicka Tytusa Działyńskiego w r. 1826*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 1976, z. 12, s. 15–16.
- Marciniak Ryszard, *Księgozbiór Augustyna Działyńskiego (1715–1759)*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 1976, z. 12, s. 192–235.
- „Memoriał przedstawiony rządowi pruskiemu w sprawie chłopskiej przez Ksawerego Działyńskiego”, BK 7276, k. 40–44.
- Mężyński Andrzej, *Wielkoziemiańskie biblioteki publiczne w Polsce w latach 1772–1918*, „Roczniki Biblioteczne” 2002, R. XLVI.
- Octiduaana spirytus exercitia* [...], Poznań 1743, sygn. BK 110580.

ABSTRACT

EDYTA BĄTKIEWICZ-SZYMANOWSKA
MAGDALENA MARCINKOWSKA

**KSAWERY DZIAŁYŃSKI'S BOOK COLLECTION.
CHARACTERISTICS OF THE INVENTORY**

The article indexes and describes Ksawery Działyński's (1756–1819) book collection. Ksawery developed his library on the basis of the collection he inherited from his predecessors, subsequently buying further items. The collection comprised a total of about 650 works. The turn of the 19th century was the time when the so-called “national book collections” were developed in the Polish lands with a view to the rescuing of Polish library resources. However, an analysis of Ksawery's stock provides evidence that, being a politically engaged patriot, he collected his books in the spirit of the Enlightenment. Most of the books in the collection are French volumes (77%) and they mainly represent literature, history and history of art, and to a smaller extent science, medicine, and agriculture. The books were to help their owner conduct his political activity and manage his estate, and to provide entertainment. The collection was primarily developed for Ksawery's own purposes.